

DARBININKAS

Vol. LXXXIV, Nr. 36
Rugsėjis - September 17, 1999 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- NATO Parlamentinės asamblėjos prezidentas Javier Ruperez ir generalinis sekretorius Simon Lunn vizito Vilniuje metu pareiškė, kad "tiki Lietuvos galimybe tapti NATO nare". Svečiai su pasitenkinimu pažymėjo, kad Lietuva iki 2001 m. padidins išlaidas gynybai iki 2% BVP. J. Ruperez taip pat pastebėjo, kad NATO Parlamentinės asamblėjos sesija 2001 m. įvyks Vilniuje, kas yra "svarbus ženklas Lietuvai".

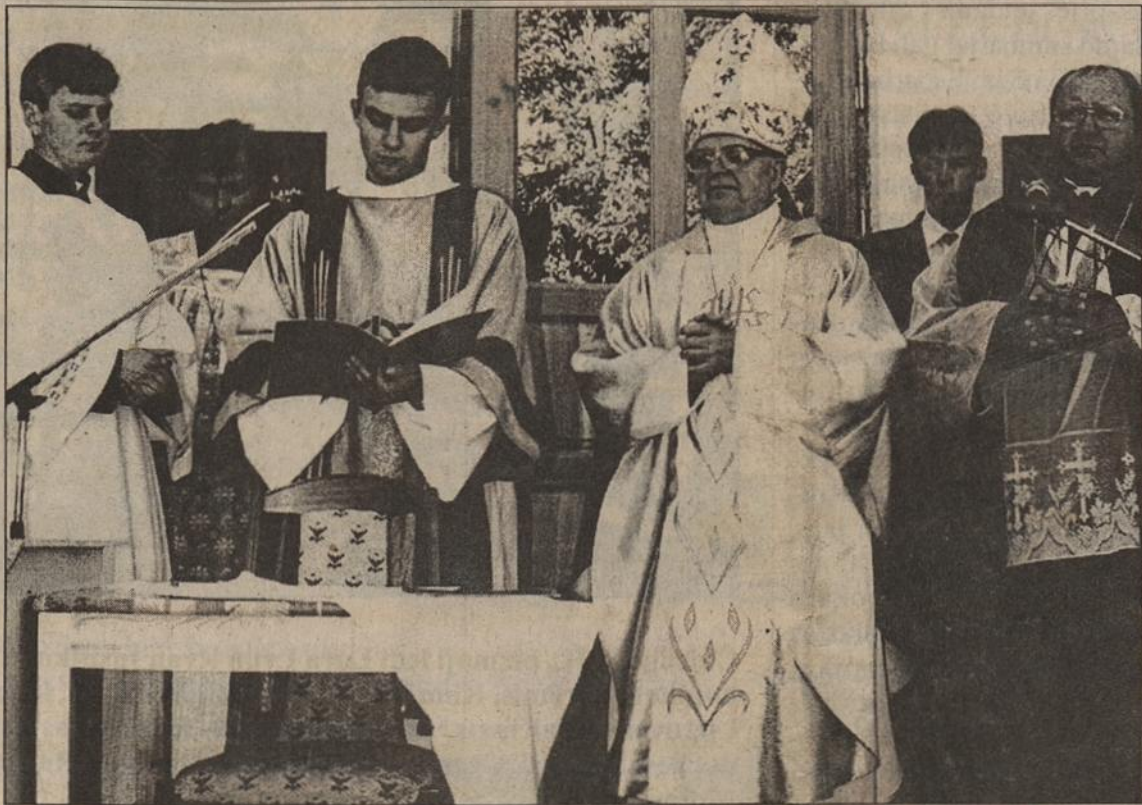
- Lietuvos Ministras Pirmininkas Rolandas Paksas išsiuntė užuojautos telegramą Rusijos Federacijos Vyriausybės pirmininkui Vladimirui Putinui. "Mus giliai sukrėtė liūdna žinia apie tragišką žmonių žūtį sprogus gyvenamajam namui Maskvoje. Lietuvos Respublikos Vyriausybės vardu norėčiau išreikšti nuoširdžią užuojautą bei pasidalinti liūdesiu kartu su jumis, žuvusiųjų artimaisiais ir visais Rusijos žmonėmis", - rašoma užuojautos telegramoje.

- Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus rugsėjo 10 d. nusiuntė užuojautos telegramą Graikijos Prezidentui Konstantinos Stephanopoulos dėl šią šalį sukrėtusio galingo žemės drebėjimo, nusinešusio dešimtis gyvybių. Naujausiais duomenimis, per rugsėjo 7 d. Graikijos sostinę Atėnus sukrėtusį žemės drebėjimą žuvo 72 žmonės, dar daugiau kaip 2 tūkstančiai asmenų buvo sužeista. 80 gyventojų laikomi dingusiais be žinios.

- Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus nuo rugsėjo 10 d. dalyvauja Baltijos ir Juodosios jūrų šalių vadovų konferencijoje. Kryme vykstančio forumo dalyviai daugiausia dėmesio skiria ekonominiam šių regionų bendradarbiavimui ir nedaloms Europos idėjoms. Lietuva drauge su Ukraina ir Lenkija yra Krymo konferencijos pirmininkė. Sumanymas rengti šią konferenciją kilo 1997 metais, kai rugsėjį Lietuvos sostinėje vyko Vilniaus konferencija. Joje dalyvavo dvylikos valstybių vadovai, kalbėję apie gerus kaimynų santykius kaip saugumo ir stabilumo Europoje garantą. Po šio forumo Ukrainos Prezidentas Leonid Kučma pareiškė, kad reikėtų surengti konferenciją apie Baltijos ir Juodosios jūrų regionų bendradarbiavimą, taip pratęsiant Vilniaus konferencijos idėją.

- Rugsėjo 10 d. rytą netoli Seimo rūmų grupelė visuomeninių organizacijų atstovų pradėjo įspėjimą bado akciją dėl sovietmečio skulptūrų Grūto parke. Partizanų, politinių kalinių ir tremtinių atstovai iškelė plakata, reikalaujanti Seimo nedelsiant iš Dzikijos žemės išvežti komunistinių budelių ir kolaborantų statulas, taip pat buvo demonstruojamos kreipimūsi į įvairias instancijas kopijos, iš spaudos leidinių iškarpos.

- Rugsėjo 10 d. prasidėjo Lietuvos Seimo rudens sesija. Pagal Konstituciją ji turi baigtis gruodžio 23 dieną.

1999 m. rugsėjo 4 d. Vilkaviškio vyskupijoje - dviguba šventė. Paminėtas Vilkaviškio vyskupo Juozo Žemaičio kunigystės 50-ties metų jubiliejus ir pašventinta pirmuosius mokslo metus pradėjusi Vilkaviškio vyskupijos Palaimintojo Jurgio Matulaičio kunigų seminarija. Toms progoms skirtos iškilmingos šv. Mišios buvo aukojamos Marijampolės mažojoje bazilikoje

Vytauto Karsoko (Elta) nuotr.

VIETOJ KONSULTANTŲ - GENERALINIAI KONSULAI

Lietuvos konsulatams Kaliningrade ir Dubajuje suteikiamas aukštesnis - generalinių konsulatų - statusas. Taip pertvarkyti šias atstovybes rugsėjo 4 d. nutarė Vyriausybė.

Tarptautiniuose santykiuose įprasta, kad užsienio valstybėse, su kuriomis sieja bendri interesai ir intensyvūs ekonominės, prekybos, kultūros bei kitų sričių santykiai, veikia ne konsulatų, o generalinių konsulatų. Todėl konsulatams Kaliningrade ir Dubajuje suteiktas aukštesnį statusą, Lietuvos ryšiai su tomis vietovėmis "įgytą naują lygį ir svorį", pažymi Užsienio reikalų minist-

rija.

Lietuva ir Rusijos Kaliningrado sritis glaudžiai bendradarbiauja plėtodamos prekybos, mokslo, kultūros ryšius. Šiems santykiams svarbus ir vasarą pasirašytas Lietuvos regionų bei Kaliningrado srities bendradarbiavimo susitarimas. Be to, pastaraisiais metais Lietuva ypač siekia skatinti Kaliningrado sritį aktyviau bendradarbiauti su kitomis Baltijos jūros regiono valstybėmis.

Nuo tada, kai prieš ketverius metus Jungtiniuose Arabų Emyratuose Lietuva įsteigė konsulatą, lietuviškų prekių eksportas į tą šalį išaugo 6 kartus.

Intensyvesni tapo ir santykiai kultūros bei kitose srityse. Konsulatas Dubajuje yra vienintelė diplomatinės ir konsulinės funkcijas atliekanti Lietuvos atstovybė arabų šalyse. Be to, šiame regione iš Baltijos valstybių atstovaujama tik Lietuvai. Užsienio reikalų ministerija pažymi, kad pertvarkant šias konsulines įstaigas, papildomų lėšų skirti nereikės.

Iki šiol generalinio konsulato statusą turėjo penkios Lietuvos atstovybės. Tai - generaliniai konsulatai Chicagoje, Hagoje, New Yorke, Sankt Peterburge, Varšuvoje.

ELTA

Susitikimo Tautos Fonde metu (iš k. į deš.): general. inspektorius Dainius Junevičius, Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, vysk. P. A. Baltakis, OFM, general. konsulas dr. P. Anusas

J. Kelero nuotr.

NEW YORKE LANKĖSI AUKŠTAS LIETUVOS DIPLOMATAS

Š. m. rugsėjo 9 dieną Tautos Fonde įvyko susitikimas su darbo reikalais Amerikoje besilankančiu Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos generaliniu inspektoriumi Dainium Junevičium, ankstesniuojų Lietuvos ambasadoriumi Varšuvoje. Neformalaus susitikimo metu svečias papasakojo apie savo darbą. Generalinio inspektorius pošto, egzistuojantis daugelyje pasaulio valstybių, Lietuvoje įsteigtas prieš kelerius metus. Pagrindinis generalinio inspektorius rūpestis yra domėtis, kaip dirba Lietuvos atstovybės pasaulyje, susitelkti jų darbo ir veiklos klausimams. Susirinkusieji (J. E. Vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, Tė-

vas Pranciškus Giedgaudas, OFM, Lietuvos Generalinis konsulas dr. Petras Anusas, Tautos Fondo atstovai Vida Penikienė bei Jonas Vilgalys, radijo žurnalistas Romas Kezys ir "Darbininko" redaktorius Julius Keleras) svečio pageidavimu pristatė savo darbų barus, iš skirtingų perspektyvų nušviendami dabartinę išeivijos lietuvių padėtį, organizacijų veiklą, augančiųjų kartų problemas.

D. Junevičius išgirdo itin gražių atsiliepimų apie netrukus išvyksiančio Lietuvos generalinio konsulo dr. P. Anuso veiklą New Yorke. Juo, pasak vyskupo P. Baltakio, "nė viena organizacija ar asmuo negali skųstis", o Tėvas P. Giedgaudas teigė, kad tokius generalinius konsulus Lietuva turėtų skirti ne penkeriems, o bent penkiolikai metų. "Darbininko" redaktorius J. Kelero nuomone, vienas aukščiausių dr. P. Anuso diplomatinės pasiekimų, kad jis sugebėjo kultūrinio lygiu - o tas žymiai sunkiau nei politiniu - suvienyti New Yorko lietuvių ir lenkus švenčiant Adomo Mickevičiaus - 200 -ųjų gimimo metinių jubiliejų Generaliniame Lenkijos konsulate New Yorke. Lietuviškos spaudos vardu jis padėjo dr. P. Anusui už atidą ir pasišventimą visoms New Yorko lietuvių organizacijoms ir kiekvienam besikreipusiam į Lietuvos generalinį konsulatą.

JK

LIETUVOJE - KETURIOS KUNIGŲ SEMINARIJOS

Šiomet Lietuvoje naujosios mokslo metus pradeda keturios kunigų seminarijos - Kauno, Telšių, Vilkaviškio ir Vilniaus. Kauno arkivyskupas metropolitai, Katalikų teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo universiteto didysis kancleris Sigitas Tamkevičius pasirašė dekretą, kuriuo leidžiama Kauno kunigų seminarijos klierikams klausytis paskaitų drauge su pasauliečiais. Seminarijos rūmuose klierikai klausys tik specia-

lių kursų. Pasak arkivyskupijos spaudos tarnybos, šio dekreto išleidimas susijęs su tuo, kad Kauno kunigų seminarijoje liko mažai kunigystės siekiančių studentų. Į Kauno kunigų seminariją šiemet įstojo 20 jaunuolių. Iš viso joje mokysis 77 klierikai. Vilkaviškio kunigų seminarijoje mokysis daugiau kaip 50 klierikų, Telšių - 67, dar 18 - mokysis Mažajoje seminarijoje - licėjuje.

Respublika

LIETUVOS PREMJERAS PASVEIKINO VILKAVIŠKIO VYSKUPĄ JUOZĄ ŽEMAITĮ

Ministras Pirmininkas Rolandas Paksas pasveikino Jo Ekscelenciją Vilkaviškio Vyskupą Juozą Žemaitį 50 metų kunigystės jubiliejaus ir Vilkaviškio vyskupijos Palaimintojo Jurgio Matulaičio kunigų seminarijos pašventinimo proga. "Nuoširdžiai dėkoju už malonų pakvietimą dalyvauti garbingo Jūsų kunigystės jubiliejaus paminėjime bei Palaimintojo Jurgio Matulaičio kunigų semi-

narijos pašventinime. Negalėdamas asmeniškai dalyvauti jubiliejinėse iškilmėse, nuoširdžiai Jus sveikinu ir linkiu, kad Jūsų pastangomis atkurtoji kunigų seminarija, globojama Palaimintojo Jurgio Matulaičio, išugdytų vyskupijai ir Lietuvai daug dvasingų ir išmintingų asmenybių", - sakoma Premjero sveikinime.

Lietuvos Vyriausybės spaudos tarnyba

ŠILINĖS ATLAIDAI

Šiluvoje vykusiuose Švč. Mergelės Marijos gimimo atlyduose rugsėjo 8 d. aukotos šv. mišios buvo skirtos Lietuvos kariuomenei ir pasipriešinimo kovų dalyviams. Mišiose dalyvavo Prezidentas Valdas Adamkus, krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius, kariuomenės vadas Jonas Kronkaitis, dauguma aukštųjų karininkų, daugiau kaip 1000 karių. Rugsėjo 8-oji yra Švč. Mergelės Marijos gimimo diena, arba Šilinės, Vytauto Didžiojo karūnavimo bei Padė-

kos už Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės atgavimo diena. Šilinės atlydai truko aštuonias dienas. Kiekvieną dieną meldžiamasi vis kita intencija. Kaip ir kasmet, į atlydus susirinko daugybė žmonių iš visos Lietuvos, taip pat iš kaimyninių katalikiškų valstybių. Manoma, kad šiemet Šilinės atlyduose apsilankė mažiausiai 20 tūkst. žmonių. Nedidelis Žemaitijos miestelis Šiluva į Katalikų bažnyčios istoriją pateko po to, kai 1612 metais čia pasirodė Švenčiausioji Mergelė Marija.

Lietuvos aidas

NUSTATYTA KONKRETI IGNALINOS AE PIRMOJO BLOKO UŽDARYMO DATA - 2005 METAI

Vyriausybės posėdyje rugsėjo 8 d. pritarta Nacionalinės energetikos strategijos pagrindinių kryptių projektui, kurį parengė Ūkio ministerija.

Pabrėžiama, kad Ignalinos AE jau įvykdžiusi daugumą priemonių, kurios garantuoja saugią jos eksploataciją. Įvertinti galimi energetikos sektoriaus pokyčiai ir numatomas Ignalinos AE darbo krūvio mažėjimas.

Energetikos strategijoje pirmą kartą konkrečiai įvardinta pirmojo bloko uždarymo sustabdymo data - pagal Branduolinės saugos sąskaitos dovanos sutartį bei kitus susitari-

mus, tai bus padaryta iki 2005 metų. Antrasis blokas bus sustabdytas atsižvelgiant į ilgalaike Europos sąjungos, PHARE programos, tarptautinių finansinių institucijų ir struktūrinių fondų finansinę paramą.

Įvertinus pirmo ir antro bloko amžių skirtumą, antrojo bloko galutinį uždarymo terminą numatoma nustatyti 2004 metais parengtoje atnaujintoje Nacionalinėje energetikos strategijoje.

Nacionalinis energetikos strategijos pagrindinių kryptių projektas bus pateiktas Seimui.

Vyriausybės spaudos tarnyba

RUSIJOJE PLIESKIASI NEPASKELBTAS KARAS

Rugsėjo 12 d. Rusija galutinai įsitikino, kad prieš ją pradėtas nepaskelbtas teroro karas: auštant Maskvoje buvo susprogdintas jau antras gyvenamasis namas per keturias dienas. Po visiškai sugriauto 8 aukštų namo nuolaužomis žuvo mažiausiai 50 žmonių.

Kaip tik tą dieną Rusijoje gedulo diena turėjo būti pagerbtas 94 žmonių, kurie rugsėjo 9 d. žuvo per pirmąjį gyvenamojo namo sprogimą Maskvoje, atminimas. Šia gedulo diena keartiną pagerbtį ir daugiau kaip prieš savaitę Dagestano Buinaksko mieste per dar vieno gyvenamojo namo sprogimą žuvusių 64 žmones.

Rusijos pareigūnai paskelbė, kad abu teroro aktai buvo

atlikti "tuo pačiu braižu". Ieškoma asmens, įtariamo susijus su abiem teroro aktais.

Nuspresta Maskvoje ir visuose didžiausiuose Rusijos miestuose sugriežtinti apsaugos priemonės. Ypač idėmiai bus stebimos atominės elektrinės, naftos saugyklos, naftotiekiai ir dujotiekiai bei kiti itin svarbūs objektai. Ypatinga apsauga bus Maskvos oro uostuose, stotyse, turgavietėse bei kitose masinėse žmonių susibūrimo vietose.

B. Jelcin pabrėžė, kad pastarųjų dienų teroristiniai aktai liudija apie bandymus įbauginti Rusijos gyventojus bei sukelti šalyje paniką, kas būtų ypač paranku siekiantiems įvesti šalyje nepaprastąją padėtį bei nuversti valdžią.

Lietuvos rytas

Jeį perkate namą

Visų mūsų svajonė - turėti nuosavą namą. Yra sakoma: "Mano namas - tai mano pilis, čia aš šeimininkas - gyvenu, kaip noriu, darau, ką noriu". Namų pirkimas daugumai yra pats didžiausias gyvenime pirkinys, investavimas. Perka me senus ar visai naujus namus, arba susitariame su rangovu, kad tokį ar kitokį namą mums pastatytų. Nesvarbu, kokį namą pirkime, seną, naują ar statysime, turime būti atsargūs, kad mūsų neapgautų ar nenupirtumėme to, ko nenorėjome.

Žmonės dažnai pamato namą, kuris gražiai atrodo iš lauko, patogus viduje, ir susižavėję pirkinį jį perka. Perka net nepatikrinę ar viskas yra tvarkoje, ar nėra didelių ar mažų trūkumų. Gerai neapsižiūrėjus ir nepatikrinus perkamo namo, nusipirkus jį, galime turėti daug vargo ir rūpesčių, norint atlikti visus nenumatytus pataisymus.

Pagal visas taisykles parduodantis namą turėtų jums parodyti visus namo trūkumus. Tačiau daugelis to nedaro, ir todėl namo pirkėjas turi pats gerai apžiūrėti namą, prieš jį nupirkdamas. Prieš perkant namą, sustokite kelioms minutėms ir pažiūrėkite į jį iš lauko, apžiūrėkite žemę, ant kurios tas namas pastatytas, ir tik tada eikite į vidų. Žemė nuo pamato turi eiti žemyn, nes kitaip vanduo susirinks prie pamatų ir sunksis į rūšį. Atvirų vėrandų cemento grindys ir automobilio išvažiavimo kelias dėl tos pačios priežasties taip pat turi eiti nuolaidžiau nuo namo pamato. Jei galima, apžiūrėkite norimą pirkti namą po gero lietaus. Jei matysite balų, žinokite namas turi ne visai gerai sutvarkytą vandens nubėgimo sistemą - dreną. Pastebėkite ir medžius. Dideli medžiai namui vasarą teikia pavėšį, o žiemą saugo nuo aštrių vėjų. Bet jei medis auga arčiau negu 10 pėdų nuo namo, jo šaknys gali sugadinti kanalizacijos vamzdžius arba namo pamatus. Dekoratyvinės žaliavos, žaliuojančios visus metus, yra gražu, bet tokių medelių šaknys yra paviršiuje ir laikui bėgant užima nemažus plotus prie namo.

Perkant namą yra būtina patikrinti stogą ir vandens nutekėjimo vamzdžius (gutters). Žinoma, jūs tuoj nelipsite ant stogo ir jo netikrinsite, bet apie stogo būklę galite sužinoti pažiūrėję į jį per žiūronus. Žiūrėkite, ar stogas kur nors

neįlinkęs. Stogo įlinkimas reiškia, kad stogo balkeliai silpni, sugadinti ar supuvę, o tai dar gali reikšti, kad jūsų laukia didelis remontas. Pažiūrėkite į stogo apklojimo plyteles (shingles). Plytelės turėtų būti lygios, nesusiraitę ir vienodos spalvos. Jei stogo plytelės yra kelių spalvų, tai reiškia, kad stogas buvo taisytas - lopytas. Lopelis vienur kitur blogo nereikia, bet jei yra visa eilė didelių lopotų, tai reiškia, kad reikės naujo stogo. Paklauskite namo savininko, kokio senumo yra namo stogas. Tada žinosite, kiek ilgai tas stogas dar jums tarnaus. Stogas, uždengtas asfalto plytelėmis (shingles) tarnauja 25 metus, uždengtas medinėmis stogo lentelėmis (wood shakes) tarnauja 40 metų, o "slate tile" stogas - nuo 30 iki 40 metų. Apžiūrėkite sienas. Jos būna mūrinės, iš akmens ar plytų, ar medžio. Sienos gali būti apdengtos aliuminio ar plastikos (vinyl) lentelėmis. Mūrinis namas yra patvarus, negu minėti kiti, bet cementas iš plyšių tarp plytų iškrenta - išktrupa. Norėdami patikrinti, koks patvarus yra cementas (mortar) tarp plytų, pakrapštykite jį su peiliuku. Jei cementas minkštas ir byra, vadinasi greitai jį reikės keisti. Taip pat žiūrėkite, ar nėra įtrūkimų - plyšių. Šiek tiek vertikalių įtrūkimų visada atsiranda, kada namas nusistovi. Bet horizontalūs įtrūkimai - plyšiai, platesni negu 1/4 colio, turėtų jums kelti rūpestį, nes tie plyšiai paprastai atskleidžia struktūrines problemas.

Jei namas yra apklotas aliuminio lentelėmis, žiūrėkite, kad jos būtų tiesios ir neįlinkusios. Įlinkimai parodo, kad medis po aliuminio danga yra supuvęs. Kitas būdas tą patikrinti yra paspausti tą dangą: po danga jūs turėtumėte pajusti tvirtą atramą.

Gerai apžiūrėkite duris ir langus, ar jie yra gerai įstatyti, ar nėra plyšių tarp langų ir namo. Žinoma, mažų plyšių visada gali būti, bet dideli plyšiai rodo, kad drėgmė per daug metų sunkėsi tarp sienų. Taip pat atkreipkite dėmesį ir į stiklo įtvirtinimą langų rėmuose.

Apšvietimas iš lauko pusės padaro namą saugesniu. Pažiūrėkite, ar yra lempa ant verandos, prie garažo durų, įrengimai apšvietimui šoninėms durims ir kiemui. Visos tos šviesos atbaido vagis. Kai įeisite į namo vidų, įsivaizduokite, kaip yra išplanuoti kambariai, durys,

langai ir t. t. Apžiūrėję pradėkite nuo priekinių durų - ar jos atsidaro į koki nors priėangį ar tiesiog į salonėlį. Priėangis apsaugo namą nuo šalto oro srovės žiemą, o be to, svečiai turi nusivilkti šlapius paltus, nusiauti batus, prieš įeidami į salonėlį.

Namų kambariai gali būti sugrupuoti į 3 rūšis: 1. Darbo kambariai: virtuvė, maisto pasidėjimo kambariukas ir skalbykla; 2. Gyvenamieji kambariai: salonėlis, valgomasis, pramogų ar poilsio kambarys; ir 3. Asmeniniai kambariai: miegamieji, prausyklos ir vonios kambariai. Kambariai, priklausant vienai iš tų grupių, turėtų būti arti vienas kito. Pvz., miegamieji kambariai turėtų būti arti prausyklos/vonios kambario. Miegamieji turi būti išdėstyti taip, kad, norint patekti į vieną, nereiktų eiti per kitą. Saugokitės kambarių, kurie yra neįprastos formos: trikampi, L-formos, nes sunku jiems pritaikyti baldus. Virtuvės ir prausyklos/vonios kambariai yra daugiausia naudojami kambariai name ir, be to, juos brangiausia suremontuoti. Todėl gerai apžiūrėkite juos. Virtuvėje apžiūrėkite, kaip išdėstytos spintelės ir įrangos. Ruošiant maistą, daugiausia vaikstoma nuo šaldytuvo prie virtuvės kriauklės ir viryklės. Nebūtina, kad jie būtų vienas prie kito, bet jie neturėtų būti toliau kaip 6 pėdos vienas nuo kito, kad nereiktų toli lakstyti.

Prieš apžiūrėdami prausyklos/vonios kambarius, patikrinkite to kambario lubas, kurios yra po jais. Jei lubose matysite vandens dėmių, tai gali būti, kad prausykla/vonia turi vandentiekio problemų. Apžiūrėkite kranus ir kranelius. Pigūs greitai nusidėvi, sugenda. Atsukite kraną ir leiskite vandeniui bėgti į kriauklę ar vonią. Vandens bėgimas turėtų būti stiprus ir vienodas. Uždarykite kranus ir stebėkite, ar vanduo greitai nuteka. Jei ne, tai kur nors vandentiekio vamzdžiai yra užsikimšę. Patikrinkite tualetinio vandens nubėgimą - įmeskite gniūžtę suglamžyto tualetinio popieriaus ir nuleiskite vandens. Stebėkite per kiek laiko bakelis prisipildys: turėtų mažiau nei per dvi minutes. Vanduo prasisunkia vonios kambaryje tada, kai vanduo sunkiasi tarp plytelių plyšių, kurie nepakankamai užlipdyti klijuojamu cementu (grout). Apžiūrėdami kambarius, atidarykite ir uždarykite langus, duris ir stebėkite, ar jie vienodai lygiai užsidaro, ar nėra iškrypę. Jei nevienodai, tai gal durys ar langai nėra tinkamai įdėti. Kada apžiūrėsite sienas, žiūrėkite į jas

Chicagoje, IL, pirmoji ledi Lura Lynn Ryan susitiko su Sunlight Orphan Aid for Lithuania komiteto naremis. Komitetas išvardijo Mrs. Ryan, kas, pagal jos programą, bus siunčiama Lietuvos našlaičiams, aptarė kai kurias konkrečias darbo su vaikais našlaičiais Lietuvoje detales. Iš k. į d.: Raminta Marčertas, Ramunė Račkanskas, Mrs. Ryan, Indrė Tijūnėlis, Aldonas Markelis ir Milda Šatas

ir už baldų. Namų savininkai dažnai, norėdami paslėpti namo defektą, pastato toje vietoje sofą ar knygų spintą. Patikrinkite elektros įjungimus ant sienos - ar jie yra įžeminti. Negalvokite, kad jei matote tris skylutes, jungiklis yra tikrai įžemintas. Tai patikrinti geriausia galite, įjungdami "circuit analyzer", kurį už kelis dolerius galima nusipirkti elektros reikmenų krautuvėje. Tas instrumentas gali jums atskleisti daug problemų, kylančių naudojant elektros laidus. Apžiūrėkite rūsyje elektros tiekimo dėžę. Idealiai ji turėtų turėti 200 amperų pajėgumą, nors paprastam namui užtenka ir 150 amperų.

Paprastai, kai perkate namą, jūs būtinai turite pasikviesti profesionalų namo apžiūrėtoją, kuris yra patyręs ir suranda visus namo trūkumus. Tačiau čia anksčiau išvardyti dalykai, į kuriuos jūs pats turite atkreipti dėmesį, padės jums būti tikram, kad viskas, kas turi būti apžiūrėta specialisto, yra padaryta ir nieko nepraleista.

Prieš perkant namą, tegu jį tikrina specialistas, o taip pat tikrinkite jį ir pats, kad paskui, persikėlę į tą namą gyventi, neturėtumėte nemalonių ir brangių siurprizų.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių Reikalų Taryba Parengė B. Jasaitienė ir A. Šmulskienė Naudotasi "Chicago Tribune" (1999 rugsėjo 10) medžiaga

lyvauti vizos loterijoje. Lietuvių atveju - tai Lietuva.

4. Vardai, pavardės, gimimo vietos ir datos sutuoktinio bei vaikų. Neįrašę sutuoktinio ir vaikų, galite būti diskvalifikuoti.

5. Užrašyti tikslų, visą savo adresą, nes jei laimėsite, tuo adresu bus atsiunčiamas pranešimas.

6. Fotografija. Reikia pridėti nuotrauką, kuri yra ne senesnė kaip 6 mėnesių. Fotografija turi būti tik prašytojo, bet ne jo šeimos ir vaikų. Fotografijos dydis - 1,5 colio arba 37 mm keturkampis. Ant fotografijos turite užrašyti savo vardą, pavardę ir permatomų lipinukų pritvirtinti prie prašymo.

7. Prašymai-formos turi būti būtinai pasirašytos.

Šis lapas turi būti įdėtas į voką ir siunčiamas paprastu paštu. Voko dydis: yra leistini dviejų rūšių dydžiai. Tai: a. didelis legalus ir b. normalus mažas. Voko išmatavimai: ilgis 6 ar 10 colių (15 ar 25 cm), plotis 3 1/2 arba 4 1/2 colio (9 arba 11 cm). (nuleista į 6 psl.)

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiektis su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigecycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojo vietoj - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289- per: Pope Leo XIII Literary Fund, Inc. 9050 Troy Avenue Evergreen Park, IL, 60642 Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI I VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ. **Kasolino MEMORIALS** 66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379 PHONES (718) 326-1282; 326-3150 - TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIETA - GAUSI PARODŲ SALĖ -

† KVEČAS JONAS 1933-1976

Paskelbta "žalių kortelių" loterija

Jau kelinti metai iš eilės JAV Valstybės departamentas (U.S. Department of State Bureau of Consular Affairs) skelbia "žalių kortelių" loteriją ir tuo būdu įvairiems pasaulio kraštams išdalina 55,000 vizų, arba vadinamųjų "žalių kortelių" - t. y. leidimų legaliai gyventi Amerikoje. Laimingieji, įvykdę loterijos taisyklėse išvardintus reikalavimus, yra išrenkami kompiuteriu. "Žalios kortelės" proporcingai išdalinamos visiems šešioms pasaulio žemynams. Daugiau vizų skiriama tiems kraštams, kurių gyventojų mažiau imigravę į Ameriką. Kraštai, iš kurių per paskutiniuosius 5 metus į Ameriką imigravo 50,000 ar daugiau žmonių, negali dalyvauti šioje loterijoje. Nei vienas kraštas negauna daugiau nei 7 proc. skirtųjų vizų.

DV-2001 loterijoje negali dalyvauti šių kraštų piliečiai: Kanados, Kinijos, Kolumbijos, Dominikos Respublikos, Salva-

doro, Haičio, Indijos, Jamaikos, Meksikos, Filipinų, Lenkijos, Pietų Korėjos, Anglijos (išskyrus Šiaurės Airiją) ir Vietnamo.

Prašymai-pareiškimai dalyvauti šioje DV-2001 vizų loterijoje turi atitinkamas įstaigas pasiekti tarp 1999 m. spalio 4 d., pirmadienio, vidurdienio ir lapkričio 3 d., trečiadienio, vidurdienio. Prašymai, gauti prieš ir po nustatytos datos, nebus skaičiuojami. Jie bus išmesti, nepaisant pašto antspaudų datos. Prašymai, siunčiami klaidingu adresu, bus taip pat išmesti.

Kas gali loterijoje dalyvauti? Tai tie asmenys, kurie yra kraštų, turinčių teisę dalyvauti loterijoje, piliečiai, jie taip pat turi atitikti nustatytus mokslo ar darbo pasirošimo reikalavimus.

Loterijos dalyviai turi būti baigę bent gimnaziją - pagal JAV reikalavimus - pradžios ir aukštesniąją mokyklą, t. y. 12 metų mokslą. Arba jie turi tu-

rėti dviejų metų per paskutinius penkerius metus įsigyto amato patirtį. Asmenys, neturintys reikalingamo mokslo ar amato, negaus "žalios kortelės".

Galima siųsti tik vieną prašymą. Tie, kurie siųs daugiau prašymų, bus diskvalifikuoti. Prašytojas turi pasirašyti prašymą savo kalbos alfabetu. Nepasirašyti parašymai nebus skaičiuojami. Nėra nustatyto prašymų siuntimo formato. Ant paprasto popieriaus lapo angliškų šriftu aiškiai ranka ar mašinėle užrašykite tokias žinias:

1. Visą vardą ir pavardę. Pavardę reikia pabrūkinti.

2. Gimimo datą ir vietą. Data: diena, mėnuo, metai. Vieta: miestas/kaimas, apskritys, kraštas.

3. Prašytojo pilietybės kraštas, jei jis kitas, negu gimimo. Pvz., žmogus gimęs Rusijoje, Vokietijoje, bet Lietuvos pilietis. Pilietybė turi atitikti valstybę, pagal kurią prašoma da-

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351

FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Kova tarp tikėjimo ir netikėjimo (3)

Kaip kiekviena tiesa, taip ir krikščionybė gali būti žmogaus tik laisvai priimta. Bet neteisinga dėl to, kiekvienos tiesos radimas yra sąžinės dalykas, kad tik sąžinėje pasiliktu ir tiesos išpažinimas. Priešingai, kiekviena tiesa, nors ir iš vidaus rasta, išeina gyvenimui, kad jį savo šviesa perkeistų. Ta ir yra kiekvienos tiesos pati gilioji prasmė būti gyvenime įkūnytai. Dar labiau tai galioja krikščioniškai tiesai. Kristus nėra tik abstrakti teorinė idėja, o paties Kelias per Tiesą į Gyvenimą. Kokia būtų prasmė išpažinti krikščioniškąją tiesą, ir tačiau pasitenkinti tik "vidiniu" jos išpažinimu. Krikščionybė - ne pasyvus jos idealu gėrėjimasis, o aktyvus pagal šį idealą žemės veido naujinimas. Reikalauja Kristus išpažinti Jį visu gyvenimu, ne tik "vidumi", atseit asmeniniu, bet ir viešuoju gyvenimu. Reikalauti, kad krikščionys liktų tikrai "viduje", tiktai privačiu reikalu, yra lygu reikalauti, kad jį liktų tik raide. Tai būtų lygu skelbti, kad pakanka žinoti, kaip reikia gyventi, ir tačiau lygu nesistengti pagal tą išmintį gyventi. Bet tokia išmintis, kiek lieka tik "viduje" ir nevirsta gyvenimo tikrove, nieko nereiškia. Užtat, kada norima krikščionybę padaryti tik "vidaus" dalyku, tai iš tiesų norima ją iš gyvenimo išstumti.

Kiek tačiau krikščionybės iš viešojo gyvenimo stūmimas sąžinės laisvės vardan tėra suktas sofizmas, parodo krikščionybės "privatumo" skelbėjų patiems sau prieštaravimas. Iš vienos pusės jie skelbia, kad krikščionybė turinti likti sąžinės dalykas, tik privati bažnytinė praktika. O tačiau apsigręžę pradeda vėl krikščionybę kaltinti, kad ji nedaranti gyvenimui įtakos. Tiek šimtmečių Vakarai esą krikščioniški, o krikščioniškos įtakos gyvenimui nesą iš viso matyti. Ar nėra tai sau patiems prieštaravimas? Ar toksai krikščionybės kaltinimas nėra tuo pačiu slaplas reikalavimas, kad vis dėlto neliktų krikščionybė tik privačiu reikalu, o taptų gyvenimo tikrove? Iš tiesų, jei nebūtų tokio slapto įsitikinimo, nebūtų iš viso prasmės skūstis per mažu gyvenime krikščioniškumu. Arba dažnai mėgstama kaltinti Vatikaną kišimusi į politiką, bet visais sunkesniais momentais vėl į jį nukreipiamos akys. Ne tik nesipiktinama, kad Popiežius pasisako prieš komunizmą, bet dargi retkarčiais pamurmama, jog per mažai griežtai. Kam tad šaukiama apie kišimąsi į "ne savus" reikalus, kai Popiežius tikinčiuosius perspėja ne tik prieš komunizmą, bet ir prieš kitas mūsų laiko klaidas, kurios paruošia komunizmui dirvą?

Tai visa rodo, kad visa vadinamoji tolerancija religijos atžvilgiu nėra nuoširdi: pakenčiama krikščionybė tik ten, kur jos nesibijoma, bet kovojama prieš ją visur, kur tik ji nori įsigyti įtakos viešajame gyvenime. Ir todėl, užuot save raminus, jog netikėjimas apirimo, verčiau reikia klausiti, kokiais pavidalais jis šiandien kovoją. Teikia į šį klausimą atsakymą jau tai, ką anksčiau pastebėjome. Pakenčiama privati religinė praktika, nes šiandien netikėjimas nebėra tik asmeninė bedievybė. Ir kovojama prieš krikščionybę viešajame gyvenime, nes šiandien netikėjimas jau yra išaugęs į viešojo gyvenimo jėgą. Niekada netrūko žmonių, kurie asmeniškai netikėjo. Bet paprastai šis netikėjimas ir likdavo tik jų pačių asmeniniu reikalu.

(bus daugiau)

Nijolė Maslauskienė

Lietuvos komunistų tautinė ir socialinė sudėtis 1939 m. pabaigoje—1940 m. rugsėjo mėn.

6

Nekomunistinės orientacijos visuomenės veikėjų stojimas į valdančiąją okupacinio režimo partiją nebuvo pavienis reiškinys. Tai rodė, kad dalis Lietuvos visuomenės nesuvokė realios padėties, pasirinko prisitaikymo ir kolaboravimo kelią. Neatmetinas ir aktyvios komunistinės propagandos poveikis visuomenei, nes tuo metu kai kurios komunizmo idėjos buvo populiarios ne tik Lietuvoje.

Padidėjus LKP narių skaičiui, pasikeitė jos kokybinė sudėtis. Joje sumažėjo komunistų pagrindininkų, turinčių partinį stažą iki 1939 m. rudens (SSRS kariuomenės įvedimo į Lietuvą): jų sumažėjo nuo 81,8 proc. birželio mėn. iki 19 proc. spalio mėn. Į LKP plūstelėjo įvairių „neproletarių“ sluoksnių atstovai. Pirmiausia į pakitusią politinę situaciją reagavo žydų tautybės tarnautojai, prekybininkai, amatininkai ir varguomenė. Jie pirmieji įsirašė į komunistų sąrašus ir padavė pareiškimus įstoti į LKP. Pagrindinės LKP nariai, išskyrus visų lygių vadovus, net ir legalizavus partiją neskubėjo registruotis, o kitų Lietuvos visuomenės sluoksnių, ypač lietuvių tautybės, asmenys dar masiškai nestojo į LKP, lūkuriauo, stebėję įvykius. Todėl liepos pirmoje pusėje komunistų sąrašuose vyravo žydų tautybės amatininkai, prekybininkai ir varguomenė. Tų pačių sluoksnių atstovų daugiausia buvo ir tarp stojančiųjų į LKP. 70 proc. prašymus priimti į LKP paraišiusių žmonių Kauno apskrityje, 40–50 proc. Utenos, Seinų, Vilniaus, Zarasų ir kitose apskrityse sudarė žydų tautybės amatininkai, prekybininkai ir varguomenė. Kartu atsirado stichiško partinių organizacijų steigimo tendencija, kai komunistais pasis-

Sovietų okupacijos nuostolių Lietuvai neįmanoma apskaičiuoti

Komunistinės diktatūros aukos 1940-1958 m. ir žala, padaryta Lietuvai 1940-1990 m.

Dr. Arvydas Anušauskas

Raudonasis teroras

Sunaikinusi Lietuvos valstybę, Sovietų Sąjunga iš karto pradėjo vykdyti terorą, dabar vadinamą genocidu. Genocidas buvo vienas iš svarbiausių Lietuvos sovietizavimo metodų. Taip buvo ne tik prievarta įgyvendinamos komunistinės so-

dė nusikalstamais įstatymais ir mėgino iš dalies sunaikinti (sovietizuoti) ne vieną ar kelias, o visas Sovietų Sąjungos tautas. Buvo naikinami ne "nacionalistai", "buožės", o būtent lietuviai (latviai, estai ir kt.). Tautiškumas, tautinė priklausomybė buvo svarbiausia, kada buvo sprendžiamas tautos sovietizavimo klausimas ir paren-

apie 30 tūkst. žmonių, iš jų 1941 m. į tremtį ir lagerius išvežta apie 23 tūkstančius. Teroras palietė visus Lietuvos gyventojus, nepaisant jų tautybės, nors daugiausia represuota lietuvių. Bet pirmosiomis karo dienomis (birželio 22-28 d.) prasidėjusios Lietuvos gyventojų žudynės buvo nukreiptos tik prieš lietuvius. Tai lėmė ne tik nuostata, kad kiekvienas buvęs Lietuvos veikėjas ar patriotinių organizacijų dalyvis yra mirtinas sovietinio režimo priešas, bet ir prasidėjęs nepriklausomybės šalininkų ginkluotas sukilimas. Savo iniciatyva žudė ne tik NKVD ir NKGB darbuotojai ar raudonarmiečiai, bet ir sovietiniai bei partiniai aktyvistai. Pagal komunistų skundus įtarus, kad jie rėmė sukilėlius, buvo nužudyta po keliolika žmonių kiekvienoje Lietuvos apskrityje. Daugiau kaip 40 vietų nužudyti ne pavieniai asmenys, bet žmonių grupės. Iš viso nužudyta apie 1100 lietuvių.

Filtraciniai lageriai ir masiniai plėšikavimai

1944 m., kai prasidėjo antroji sovietų okupacija, civilių arba antisovietinio pasipriešinimo judėjimo dalyvių bei jų rėmėjų žudynės tapo vienu svarbiausiu genocido akcijų metodu.

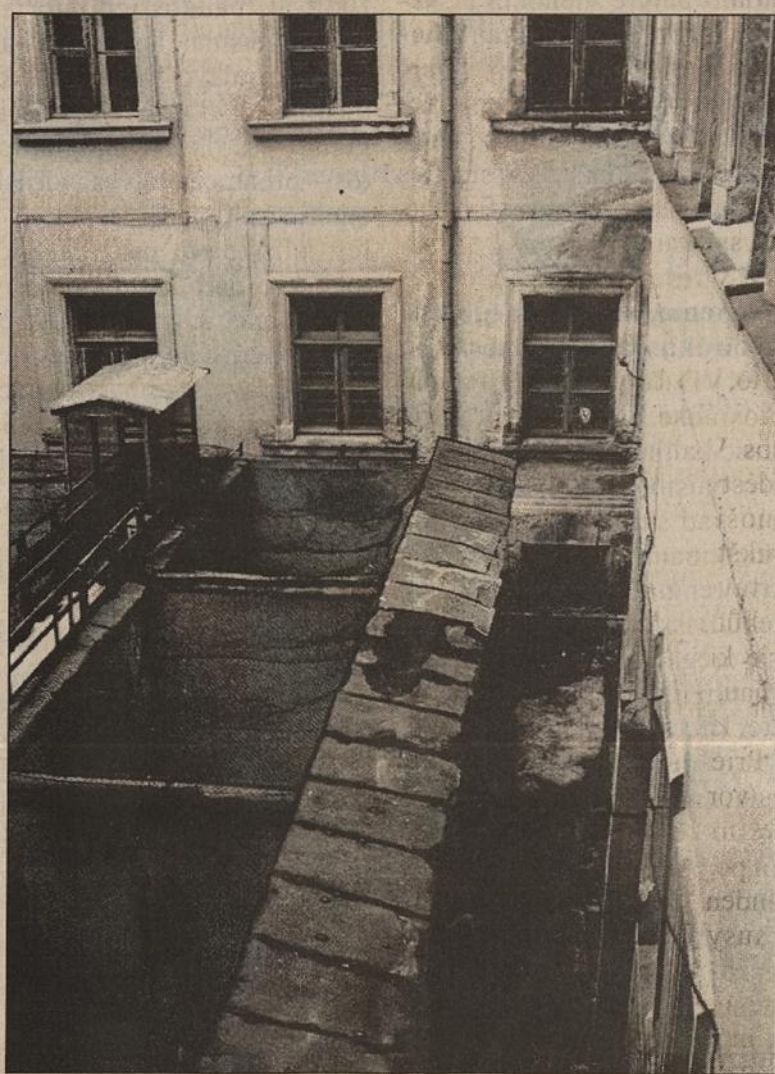
1944-1945 m. įvykdytas fizinis žmonių naikinimas prano visą 1946-1953 m. akcijas. NKVD kariuomenės daliniai (pavaldūs frontų užnugario apsaugai, pasienio kariuomenei ir geležinkelių apsaugos bei vidaus kariuomenei) baudžiamąsias operacijas prieš ginkluoto

pasipriešinimo dalyvius ar pasipriešinimo įtariamus asmenis pradėjo nuo 1944 m. liepos. Tokių baudžiamųjų akcijų (vadinamųjų karinėmis čekistinėmis operacijomis) daugiausia vykdėta nuo 1944 m. gruodžio. Pirmaisiais metais NKVD daliniai baudžiamosioms operacijoms pasitelkdavo išistas divizijas, apsiausdavo po kelis valsčius ir vykdė masines kratas, žmones suimdavo ir siųsdavo į vadinamuosius "filtracinius lagerius". Visa tai lydėjo masiniai plėšikavimai, buvo deginamos partizanų šeimų arba jų rėmimų įtariamų žmonių sodybos ir kaimai. Savo pranešimuose NKVD kariai užrašydavo, kad sudegintas ne namas, o tvartas ar daržinė, bet visada pažymėdavo: "Nužudyti per ginkluotą susirėmimą".

Beginklių žudynės

Žudynės vyko visose Lietuvos apskrityse. Tik 1944 m. gruodį dešimtyje valsčių sudeginti 144 lietuvių ūkiai ir sudeginti (nušauti) 265 lietuviai. NKVD dokumentuose žudynės turėjo tilpti į okupacinės administracijos politinės ir socialinės schemas. Visi NKVD dokumentai buvo tvarkomi pagal bolševikinės ideologijos reikalavimus bei specifinį teroro sistemos žodyną. Iš baudžiamųjų dalinių labiausiai siautėjo NKVD vidaus kariuomenės 4-oji divizija. Šios divizijos kareiviai 1994 m. gruodžio 13 d. - 1945 m. kovo 31 d. nužudė 1817 žmonių, tarp jų buvo apie 550 partizanų, kiti nužudyti beginkliai. 1944-1945 m. baudėjai nužudė 12,226 žmones (pagal oficialius dokumentus), iš jų 1994 m. gruodį - 2056, 1945 m. sausį - 1252, vasarį - 1301. kova - 1030 ir t. t. 1944 m. tik apie dešimtadalis žmonių žuvo ginkluoto pasipriešinimo

(nukelta į 4 psl.)

Vilniaus KGB rūmų kiemas

V. Kelerienės nuotr.

cialinės ir ekonominės doktrinos, bet ir naikinami žmonės. Komunistiniai ideologai tai vadino "nuverstų klasių slopinimu". Oficialiai tokio "slopinimo" ("raudonojo teroro") objektu turėjo tapti "buržuazija ir jos pagalbininkai", tačiau iš tikrųjų kiekvienas, trukdęs įgyvendinti komunistines doktrinas arba pareiškęs nepasitenkinimą, tapdavo tokios "slopinimo" politikos auka. Sovietinės teisės apologetų nuomone, tai buvo "objektyvi būtinybė". Ši politika buvo įgyvendinama trimis būdais: kariniu, ekonominiu ir politiniu-teisiniu.

Tautų naikinimas

Sovietinė sistema buvo unikali, nes savo nusikaltimus grin-

Palietė visus gyventojus

1940-1941 m. Lietuvoje buvo suimta, įkalinta arba ištremta

Vilniaus KGB rūmų muziejaus eksponatas tramdomieji marškiniai

V. Kelerienės nuotr.

kelbė asmenys savo iniciatyva steigė kuopelės ir savo nuožiūra priiminėjo naujus narius. Tai ypač išryškėjo Kauno mieste, ten daugelį tokių kuopelių įsteigė žydų amatininkai ir varguomenė. Dėl šių aplinkybių LKP ėmė daugėti nedarbininkiškų sluoksnių ir žydų tautybės komunistų. 1940 m. liepos mėn. amatininkų ir prekybininkų padaugėjo nuo 24 proc. (birželio mėn.) iki 25 proc., o žydų tautybės komunistų - nuo 30,6 proc. (birželio mėn.) iki 36 proc. Gausiausioje ir politiškai svarbiausioje Kauno miesto organizacijoje žydų tautybės komunistų skaičius padidėjo nuo 70,88 proc. birželio mėn. iki 76 proc. liepos mėn. Liepos mėn. antroje pusėje pradėjus aktyviau registruotis pagrindinės LKP nariai, ši tendencija stabilizavosi, tačiau tai sukėlė nerimą VKP(b) ir LKP vadovams. Tarnautojų, amatininkų, prekybininkų ir kitų sluoksnių antplūdį bolševikai visada traktavo kaip „smulkiaburžuazinę stichiją“, laikė ją socialinio ir ideologinio nestabilumo partijoje priežastimi ir šaltiniu. Žydų vyravimas tarp stojančiųjų į partiją taip pat komplikavo Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą mechanizmą, grovė komunistų propagandos mitą, kad Lietuvos politinę raidą lemia lietuvių tauta, sudarė realų pagrindą visuomenei traktuoti LKP kaip nelietuvišką, lietuvių tautai svetimą organizaciją. Nemaža rūpesčių LKP vadovybei kėlė ir beveik nevaldomas žydų komunistų bei okupacijai pritarusių nepartinų entuziazmas. SSRS kariuomenės įvedimą 1939 m. spalio mėn. ir 1940 m. birželio mėn. džiugiai sutikė ir okupacijai pritarę žydų ir rusų sluoksniai buvo aktyvūs liepos mėn. stichinių ir LKP organizuotų prosovietinių mitingų dalyviai, jie kėlė radikalius sovietinius šūkius. Toks radikalumas, reikalaujamas greičiau vykdyti politinius pertvarkymus prieštaravo VKP(b) direktyvai laikytis Lietuvos komunistų partijai pasyviai, nekelti socialistinių lozungų, kad neišprovokuotų visuomenės pasipriešinimo. Masinio LKP plėtimo metu išryškėjo ir kita, VKP(b) ir LKP CK požiūriu, neigiamą tendenciją: į partiją stėjo ideologiškai ir politiškai bolševikams priešiški asmenys, veikė nekomunistinėse Lietuvos Respub-

likos partijose ir organizacijose. Antai Alytaus apskrityje užsiregistravo 20 Lietuvos šaulių sąjungos, 1 lietuvių tautininkų sąjungos, 18 Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjungos, 2 Lietuvos socialdemokratų partijos, 1 Bundo, 1 sionistų sąjungos narys. Kėdainių apskrityje 16 komunistų priklausė LŠS, 1 - LSDP, 1 - sionistų sąjungai ir t. t. Kauno mieste 5 buvo LŠS, 6 - LVLS, 2 - LSDP, 1 - Bundo, 17 - sionistų sąjungos, 6 - Poalei Cion nariai, 1 eseras. Iš viso iki 1940 m. rugsėjo mėn. LKP miestų ir apskričių komitetuose užsiregistravo 63 LTS, 188 LŠS, 143 LVLS ir LSDP, 56 žydų politinių organizacijų nariai (iš jų 4 Bundo, 18 Poalei Cion, 26 sionistų sąjungos, 8 Beitar), 3 trockininkai. Lietuvos Respublikos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą specifika lėmė, kad kurį laiką buvo toleruojami kairiųjų partijų - LSDP, LVLS atstovai. Tačiau su buvusiais tautininkų sąjungos ir jai artimų organizacijų nariais komunistai negalėjo taikstyti dėl ideologinių bolševizmo principų, VKP(b) monolitiškumo reikalavimų. Bolševikams suvokus, kad nekontroliuojamas LKP plėtimas gali pakeisti jos socialinę sudėtį, pakirsti „socialinį ir ideologinį stabilumą“, sukomplikuoti Lietuvos inkorporavimo į SSRS procesą ir pakenkti LKP bei sovietų valdžios įvaizdžiui, liepos mėn. buvo sustabdytas nevaldomas žmonių antplūdis į LKP ir atnaujintas individualus priėmimas. Pradėta reguliuoti socialinę, netiesiogiai ir tautinę LKP sudėtį: nauji nariai atrenkami pagal socialinius ir politinius kriterijus, į partiją priimami bolševikinės orientacijos asmenys ir šalinami buvę vadinamųjų „smulkiaburžuazinių“ sluoksnių bei nekomunistinių partijų nariai. Taip pavyko sumažinti amatininkų ir prekybininkų skaičių LKP nuo 25 proc. liepos mėn. iki 21 proc. rugpjūčio pirmoje pusėje. Kartu sumažėjo ir žydų (nuo 36 proc. liepos mėn. iki 30,6 proc. rugpjūčio mėn. pirmoje pusėje). Tačiau darbininkų ir valstiečių skaičius komunistų partijoje didėjo lėčiau, negu to norėjo VKP(b) ir LKP CK, o vadinamųjų „smulkiaburžuazinių“ sluoksnių atstovų stabilizavosi ir sudarė 20 proc. Partijoje beveik nesumažėjo politiniu ir ideologiniu atžvilgiu

(nukelta į 4 psl.)

■ Indonezijos prezidentas B.J.Habibie rugsėjo 12 d. pareiškė, jog sutinka įsileisti į šalį Jungtinių Tautų (JT) taikos palaikymo pajėgas, kurios padės Indonezijos karinėms pajėgoms atkurti tvarką Rytų Timore, kad būtų galima įgyvendinti referendumo rezultatus. Šis pareiškimas paskelbtas po daugiau kaip savaitę trunkančio smurto, dėl kurio tarptautinė bendruomenė kaltina Indonezijos kariškius. Šalies valdžia anksčiau atmetė tarptautinio įsikišimo galimybę. Kai kurios valstybės jau pareiškė esančios pasiruošusios pasiųsti karinius dalinius, o Australija pasisiūlė vadovauti šiai misijai.

■ Vokietijos atstovas Europos Sąjungos (ES) Komisijoje Giunter Verheugen interviu savaitraščiui "Der Spiegel" pareiškė, kad sprendimas pradėti derybas dėl narystės ES su antra kandidačių grupe gali būti priimtas ES viršūnių susitikime Helsinkyje. Vokietijos atstovo nuomone, reikia sąžiningai pasakyti Rumunijai ir Bulgarijai, kad jos negali taip greitai pasirošti narystei, kaip, pavyzdžiui, Lietuva ar Malta. Kalbėdamas apie jau prasidėjusias derybas su pirmomis šešiomis kandidatėmis, Verheugen pastebėjo, kad sunkiausi derybų etapai dar ateityje. Jis taip pat suabejojo, ar Čekija galės tapti ES nare "su pirma banga", nes ankstesnioji Čekijos vyriausybė ne itin rimtai žiūrėjo į derybas.

■ Jaltoje pasibaigusioje Baltijos ir Juodosios jūrų regiono valstybių vadovų konferencijoje Latvijos prezidentė Vaira Vykė-Freiberga priminė, kad 1945 m. Jaltoje buvo nustatyta pasaulinė šaltojo karo tvarka, kas reiškė Europos padalinimą ir Latvijos nepriklausomybės netekimą. Pasak prezidentės, kiekvienos šalies ateitis priklauso nuo jos pačios ir jos politikų. Ji paragino priimti toliaregiškus sprendimus ir nepasiduoti trumpalaikės naudos pagundai. Prezidentė pažymėjo, kad Baltijos bei Juodosios jūrų valstybių bendradarbiavimas yra svarbus Europos integracijos elementas. Ji taip pat akcentavo euroatlantinių struktūrų plėtos svarbą. Konferencijos dalyviai įsipareigojo kovoti su naujomis grėsmėmis, tokiomis kaip terorizmas, nelegali migracija, neteisėta prekyba ginklais ir narkotikais.

Sovietų okupacijos nuostolių Lietuvai neįmanoma apskaičiuoti

(atkelta iš 3 psl.)

dalyvių gretose su ginklu rankose, kiti buvo nužudyti, nukankinti, sudeginti beginkliai žmonės. NKVD kariuomenės dalinių pranešimų analizė rodo, kad ir 1945 m. į žuvusių partizanų skaičių buvo įrašyta ne mažiau kaip 3 tūkst. nužudytų beginklių žmonių. 1944-1945 m. į žuvusių partizanų skaičių įtraukti ir apie 5 tūkst. nužudytų beginklių.

"Sulaikytieji" ir "suimtieji"

Gyventojai, įtariamai lietuvių ginkluoto pasipriešinimo rėmimu arba sovietinės valdžios įsakymų sabotavimu (buvo dar daug priežasčių, dėl kurių galėjo suimti ir įkalinti), patekdavo į karinių dalinių areštines arba NKVD kalėjimus. Visi į NKVD (MVD) ir NKGB (MGB, KGB) rankas patekę žmonės iš pradžių buvo vadinami "sulaikytisiais", o atlikus numatytus formalumus (atgaline data išrašius arešto orderį) tapdavo "suimtaisiais". Ir sulaikytieji, ir suimtieji buvo kalinami ir tardomi vienodomis sąlygomis. Dokumentų, iš kurių būtų galima sužinoti, kiek žmonių buvo sukišta į NKVD ir NKGB pastatų rūsius ("vidaus kalėjimus") liko nedaug. Remiantis šiais dokumentais, galima tvirtinti, kad 1944-1945 m. vykdytas lietuvių tautos genocidas.

Genocidą vykdė kariuomenė

Nepavykus greitai užgnaužti lietuvių antisovietinio pasipriešinimo, nuo 1945 m. rudens lietuvių genocido organizatoriai buvo priversti ieškoti naujų metodų. Visa Lietuva buvo apipinta NKVD kariuomenės igulų tinklu, vyko nuolatiniai reidai, prireikus - kelių šimtų ar tūkstančių kareivių judrūs būriai vykdė dideles baudžiamąsias akcijas. Tai turėjo visiškai palaužti lietuvių ginkluotą pasipriešinimą. Genocidas nepakenkė nė vienos Lietuvos dalies. Išvada viena - 1944-1953 m. NKVD (MVD) ir MGB vykdytos karinės baudžiamosios operacijos (nesvarbu, kas jas vykdė - divizijos, pulkai, kuopos, komandos ar karinės čekistinės grupės), buvo svarbiausia jėga, žudžiusi Lietuvos žmones. MVD, MGB ir jų kariuomenė taip pat buvo pagrindinė visų genocidinių akcijų (trėmimų, suėmimų ir pan.) vykdytoja.

Sovietų auka - kas antras vyras

Sovietizuoti Lietuvai ir nuslopinti pasipriešinimą nebūtų

pavykę, jeigu ne masiniai suėmimai. Kas antras lietuvis vyras tapo genocido auka arba perėjo teroro sistemos "filtrus". Suėmimai, represinių jėgų vykdomas teroras turėjo ir kitokių tikslų, ne tik pasipriešinimo slopinimą. Pertvarkyti visuomenę pagal komunistinius ideologinius postulatus nebūtų pavykę be prievartos ir teroro, nesunaikinant patriotiškiausios ar ūkiškai nepriklausomos lietuvių tautos dalies. Tik 1944-1945 m. daugiau kaip 200 tūkst. žmonių patyrė vienokią ar kitokią okupantų prievartą (buvo įkalinti, mobilizuoti, priversti slapstytis ir t.t.), iš jų apie 54 tūkst. buvo ilgam įkalinti, daugiau kaip 32 tūkst. - išsiųsti į lagerius. Kaliniai buvo fiziškai ir dvasiškai luošinami.

Nepranešdavo, kur buvo nukankinti žmonės

NKVD (MVD) ir MGB bendruosiuose bei vidaus kalėjimuose kalinių laikymo sąlygos buvo baisios. Stengiantis nuslėpti, kad suimti žmonės slapta kankinami, vidaus kalėjimai buvo įrengiami NKVD (MVD) ir MGB skyrių rūsiuose. Šaltose, drėgnose, sausakimšai kalinių prigrūstose kamerose trūkdavo oro. Daugėjo kalinių ir regioniniuose kalėjimuose. Į vieną kalinio vietą buvo grūdama 3, 6, 9 arba 13 žmonių. Sunkindami kalinių laikymo sąlygas, enkavedistai norėjo juos palaužti. Kalėjimuose per metus įvairiomis ligomis (tuberkulioze, plaučių uždegimu, šiltine, cinga) sirgdavo 21-31% visų kalinių, šimtai mirdavo. Mirusiojo artimieji gaudavo tik mirties liudijimą, kur palaidotas nepranešdavo. Iš kalėjimų suimtuosius siųsdavo į lagerius. Gulago lageriai nebuvo paprastos kalinių laikymo vietos 1940-1941 ir 1944-1952 m. čia įkalinta beveik 150 tūkst. žmonių. 1945-1952 m. iš viso buvo 54 etapai (etape po 1000 ir daugiau kalinių). Į gulagą buvo siunčiami ir tie, kuriems Lietuvoje nebuvo iškeltos bylos. Tai buvo per baudžiamąsias operacijas suimti kaimų gyventojai, įtariamai partizanų rėmimu. Anksčiau ar vėliau šiems kaliniams SSRS MBVD ar MGB ypatingasis pasitarimas atseikėdavo po 10 ar 25 metus.

Tikslas - žmogų paversti vergu

Kalinių skaičius lageriuose dėl sunkaus darbo, bado, ligų, mirtingumo nuolat kito. Gulago dokumentuose žmonių naikinimas buvo vadinamas kalinių izoliavimo stiprinimu ir 1940 m. rugpjūčio 19 d. priėmė 18, rugpjūčio 21 d. - 136 komunistus. Stojantieji dažnai nepateikdavo jokių rekomendacijų. Kadangi LKP komitetai netikrino anketinių duomenų, stojantieji ėmė juos slėpti ir iškreipti, kad lengviau patektų į partiją ir išvengtų pašalinimo. Pavyzdžiui, visi 1940 m. liepos-rugpjūčio mėn. Kretingos apskrities komitetui LKP nario anketas užpildę žydų tautybės asmenys neužpildė socialinės padėties skilties ir tik keli iš jų nurodė tėvų užsiėmimą (batsiuvys, siuvėjas ir pan.).

Tuo pat metu VKP(b) ir LKP CK pastebėjo dar vieną, jų požiūriu, neigiamą tendenciją: atsirado ir paplito fiktyvus įsirašymas į LKP. Kai kurie komitetai ėmė sudarinėti dvejopus narių sąrašus: „siaurus“ ir „placius“. Į pirmuosius buvo įrašomi pagrindinės LKP ir komitetuose liepos-rugpjūčio mėn. priimti nariai, į antruosius - visi komunistais pasiskelbę asmenys. Pavyzdžiui, Mažeikių apskrityje pagal vieną komunistų sąrašą liepos pabaigoje-rugpjūčio pradžioje buvo 58 pagrindinės LKP nariai, o pagal kitą tuo pačiu metu - 138 pagrindininkai.

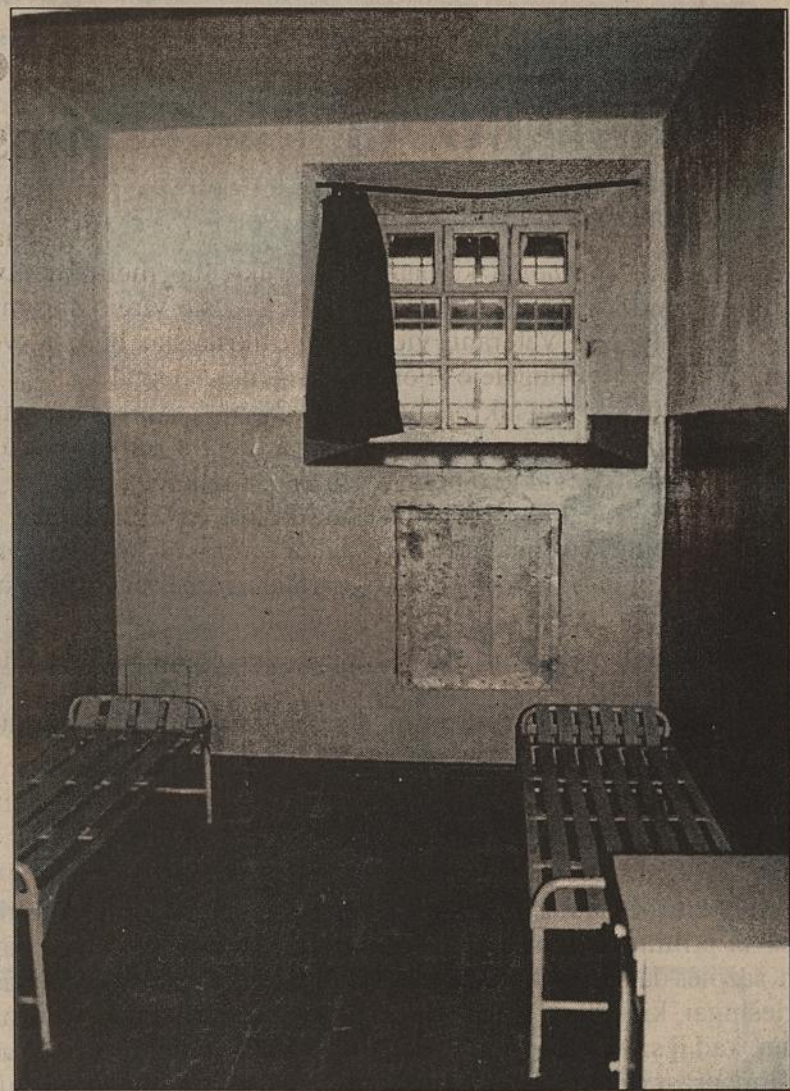
Dėl LKP sudėties reguliavimo neefektyvumo ir VKP(b) požiūriu neigiamų tendencijų joje VKP(b) CK 1940 m. rugpjūčio mėn. liepė sugriežtinti priėmimo į partiją sąlygas. Buvo nustatytas kandidatinis stažas ir privalomos 2 komunistų rekomendacijos. Nauja priėmimo tvarka įpareigojo partinių organizacijų sekretorius patikrinti stojančiojo socialinę kilmę, padėti, užsiėmimą, politinę veiklą ir ideologinį patikimumą. Tai sudarė barjerą patekti į partiją, pasak bolševikų, socialinių ir politinių atžvilgių priešiškiems asmenims, praktiškai užkirta kelią į ją tuo metu stojantiems vadinamiesiems „buržuazinės ir smulkiaburžuazinės“ kilmės bei

kova su antisovietinėmis apraiškomis; kalinių fizinės būklės išlaikymu ir darbinio jų panaudojimu.

Pasak buvusio tremtinio ir kalinio, "sovietų lagerių tikslas - iš žmogaus padaryti vergą, nuolankų ir paklusnų, didelei ir pačiai mažiausiai valdžiai, nesugebantį mąstyti, priešintis prievartai ir savivalei". Tiems, kurių nepalauždavo, būdavo taikoma daugiau baudžiamųjų priemonių: karceriai, sustiprinto režimo barakai (vadinamieji BUR-ai, baudos izoliatoriai), lagerių teismai. Išsekintus kalinius tikrindavo "medicinos komisijos", kad nustatytų darbingumą. "Išsirikavę nuogi klipatos, - prisimena buvęs Norilsko lagerio kalins B. Balaika, - iš lėto slinkdavo pro tokią komisiją, o darbingumas būdavo nustatomas, sugnybiant sėdmėnų raumenis. Jeigu jų dar bent kiek būdavo, vadinasi "trudosposoben" (darbingas). 85% 1941 m. į lagerius išvežtų lietuvių nesulaukė 1945 metų.

Lietuviai neturėjo grįžti į Tėvynę

Norėdama politinius kalinius, oficialiai vadintus "ypač pavojingais valstybiniais nusikaltėliais", panaudoti tik sunkiausius darbus ir dar labiau sugriežtinti režimą, sovietų valdžia 1948 m. pradėjo steigti naujus ypatingus lagerius. Kaip minėta, 1944-1953 m. iš Lietuvos į lagerius buvo išsiųsta daugiau kaip 80 tūkst. politinių kalinių, daugelis jų pateko į tuos "ypatinguosius". 1952 m. sausio 1 d. tarp 258,323 ypatingų lagerių kalinių buvo ir 22,636 lietuvių. Vadinasi, net pusė lietuvių kalinių 1948-1954 m. buvo įkalinta ten, kur buvo sunkiausios darbo ir gyvenimo sąlygos. Tai, kad tarp ypatingų lagerių kalinių lietuvių sudarė trečią ar net antrą ("Steplag") pagal dydį kalinių tautinę grupę (dešimtadalis visų kalinių), rodė genocido politikos kryptingumą: lietuvių - būvę nepriklausomos Lietuvos ministrai, valdininkai, policininkai ar antisovietinio pasipriešinimo dalyviai - neturėjo grįžti į Tėvynę. Į Lietuvą iki 1958 m. grįžo apie 19 tūkst. žmonių, kurie buvo kalinami už "ypač pavojingus kontrrevoliucinius nusikaltimus", t. y. buvo politiniai kaliniai. Dingo be žinios arba ilgai negalėjo grįžti į Lietuvą keliasdešimt tūkstančių buvusių politinių kalinių. Dabar Lietuvoje žinomos dvi didžiausios komunistinio režimo aukų kapavietės - Tuskulėnai Vilniuje (palaidota

Vilniaus KGB kalėjimo kamera

V. Kelerienės nuotr.

apie 760 sušaudytų kalinių, iš jų apie 50% politinių) ir Macikai Šilutės rajone (palaidota apie 560 kalinių, tarp jų 70 vaikų).

Trėmimus sankcionavo aukščiausia valdžia

Labiausiai ištirtinetas sovietinio genocido metodas - žmonių trėmimas. Trėmimai buvo sankcionuojami aukščiausiu sovietų valdžios pareigūnų. Jų motyvai visą laiką kito. Kartais etninis principas pakeisdavo politinį arba politinis - etninį. 1992-1996 m., remiantis archyviniais dokumentais, buvo tikslinamas ištremtų žmonių skaičius - sudaryti pirmieji 1941-1953 m. tremtinių vardynai. Dabar jau nustatyta, kad iš 155,796 žmonių, sovietinio genocido organizatorių ir vykdytojų įrašytų į tremtinių žmonių sąrašus, į Buriatiją, Mon-

goliją, Komiją, Krasnojarsko kraštą, Irkutsko, Tomsko, Molotovo (dabar - Permės) ir kitas Sibiro bei Šiaurės sritis buvo ištremta ne mažiau kaip 132 tūkst. žmonių. 1946-1952 m. į tremties vietas Sovietų Sąjungoje buvo išsiųsti 676,835 žmonės, MVD ir MGK dokumentuose pavadinti "specialiai perkeltais asmenimis". Beveik kas šeštas tremtinys buvo lietuvis, o kai kada lietuviui sudarydavo net pusę visų tremtinių.

Trėmimų vykdytojų operatyvinės grupės įsiverždavo į tremiamųjų namus. Jei žmogus bandydavo bėgti ar priešintis, šaudydavo, sugautuosius žiauriai mušdavo.

Daug žmonių mirdavo gyvulinuose vagonuose, kur jie buvo laikomi antisantarinėmis sąlygomis, trūkdavo ne tik maisto, bet ir oro. (nukelta į 8 psl.)

Japonijos kompiuteriai nepatyrė jokios "99 09 09" problemos

Japonijos kompanijos ir finansų rinkos rugsėjo 9 d. pranešė neturėjusios jokių kompiuterių problemų, susijusių su data "99 09 09". Kai kurie ekspertai pranašavo, kad ši data gali tapti 2000 metų kompiuterių problemos įžanga.

Kai kuriose seniausiose kompiuterių programose "9999" reiškia komandą išsijungti ir tam tikro sujudimo prieš tokią datą būta.

Japonijos bankas sakė trečia dieną į apyvartą paleidęs daugiau pinigų, nes kai kuriems bankams reikėjo papildomų lėšų

dėl galimų problemų finansų rinkoje.

Kai kurios kompanijos rugsėjo 9-ąją pasinaudojo kaip 2000-ųjų išvakarių repeticija.

Anksčiau "Japan Railways" skelbė, kad gruodžio 31-osios vidurnaktį maždaug 10 minučių sustabds visą traukinių eismą. Sutrikimų atveju tai turėtų padėti išvengti traukinių įstrigimo tarpstotėse.

Tokijo vertybinių popierių birža pranešė, kad kompiuterių sistemos rugsėjo 9 d dirbo normaliai. Pasak jos, pasikeitus datai, nebuvo jokių nesklaidumų.

BNS

Nijolė Maslauskienė

Lietuvos komunistų tautinė ir socialinė sudėtis 1939 m. pabaigoje-1940 m. rugsėjo mėn.

6

(atkelta iš 3 psl.)

bolševikams priešišku asmenų. Kai kuriose organizacijose padėtis beveik nepakito. Pavyzdžiui, Seinų apskrities komitetas pradėjo komunistų valymą: dėl priklausymo Lietuvos Respublikos partijoms pašalino 9 lietuvių ir 3 žydus, o dėl kilmės ir padėties - 6 žydus ir 2 lietuvių. Atnaujinus priėmimą, bendras komunistų skaičius čia padidėjo nuo 30 iki 51 nario, tačiau amatininkų sluoksnis ir žydų tautybės asmenų liko stabilus - 33,3 proc. Socialinė sudėtis nepagerėjo ir Kauno miesto organizacijoje: liepos-rugpjūčio mėn. 53,7 proc. narių buvo darbininkai, 1,3 proc. - valstiečiai, 4,6 proc. - tarnautojai, 38,29 proc. - amatininkai ir prekybininkai. Tiesa, čia šiek tiek sumažėjo žydų: liepos mėn. pabaigoje jie sudarė 66,4 proc. komunistų. Tačiau tai įvyko ne dėl partijos sudėties reguliavimo proceso, bet natūraliai, nes į Kauną iš kitų Lietuvos vietovių suvažiojo LKP aktyvistai lietuvių, kurie įsidarbino įvairiose okupacinio režimo institucijose.

Toks reguliavimo būdas buvo neefektyvus ir dėl to, kad nebuvo apibrėžtos priėmimo į partiją sąlygos. Nemažai LKP komitetų partijos nariais laikė asmenis, padavusius pareiškimus ir užpildžiusius anketas. Biržų, Kretingos, Raseinių, Šakių, Vilkaviškio ir kt. apskrityse priėmimas vyko nesilaikant individualios atrankos principo, kolektyviai. Antai Biržų apskrities komitetas pagal sąrašą

padėties asmenims.

Pradėjus taikyti naują priėmimo tvarką iš karto sulėtėjo LKP augimo tempai. Nuo rugpjūčio iki spalio mėn. LKP papildė 1736 asmenys ir spalio pradžioje joje buvo 5365 nariai. Amatininkų ir prekybininkų priimta mažiau negu 100, pusę jų įstojo Kauno mieste. Pasikeitė ir kokybinė LKP sudėtis. Paskatinus darbininkus ir valstiečius stoti į partiją bei apribojus amatininkų, prekybininkų ir verslininkų priėmimą, pastarųjų sumažėjo nuo 21 proc. rugpjūčio mėn. iki 10 proc. spalio mėn. Kartu sumažėjo ir žydų (nuo 30 proc. iki 16,24 proc.). Kita vertus, nuo rugpjūčio mėn. ėmė didėti komunistų tarnautojų skaičius spalio mėn. pasiekė 15 proc. Jo didėjimą nulėmė tai, kad inkorporavus Lietuvą į SSRS ir pradėjus jos sovietizavimą prasidėjo visų lygių ir sričių kadru valymas. Lietuvos Respublikos valdininkai buvo šalinami iš pareigų, o į jų vietą nukreipiami LKP nariai. Vien darbui Vidaus reikalų ministerijoje 1940 m. liepos-rugpjūčio mėn. buvo paskirti 53 Kauno partinės organizacijos nariai (iš jų 66 proc. lietuvių, 26,4 proc. žydų), tarp kurių 46 buvo pagrindininkai. Tam tikrą įtaką turėjo ir tai, kad, siekiant pagerinti sovietų valdžios įvaizdį, į LKP buvo įtraukti J. Paleckio vyriausybės nariai, kairioji inteligentija, žinomi visuomenės veikėjai.

Daugeliui komunistų pradėjus dirbti valstybės įstaigose, iš esmės pasikeitė LKP sudėtis pagal jos narių užsiėmimą. Iki šiol komunistų socialinė padėtis dažniausiai atitiko jų kilmę. Dabar partijoje natūraliai ėmė daugėti komunistų tarnautojų: jų skaičius padidėjo nuo 4 proc. birželio mėn. iki 15 proc. spalio mėn.

(bus daugiau)

Neblogas savaitgalis Chicagos "Lituanicos" futbolininkams

Paskutinis rugpjūčio mėnesio savaitgalis buvo gana geras "Lituanicos" futbolo komandoms, žaidžiančioms "Metropolitan" lygoje. Veteranų vienuolikė išvykoje nugalėjo "Fortūną" 2:0, o vyrų ekipa namuose sužaidė lygiomis 1:1 su "Lightning". Taigi buvo pelnyti 4 taškai iš 6 galimų. Joms dar reikės šiemet sužaisti po septynių rungtynių.

Pradėjus nuo vyrų susitikimo rugpjūčio 29 d. aikštėje prie Pasaulio Lietuvių Centro, Lemonte. Kadangi šalimais vyko lietuvių respublikonų gegužinė, tai dalis jos lankytojų užsuko pasižiūrėti ir rungtynių, tad čia žiūrovų netrūko. Gaila, kad lietuvių vienuolikė

turėjo pasirodyti be eilės geresniųjų futbolininkų. Čia labai trūko tuo metu Lietuvoje atostogavusio Virgio Žuromsko, kuris, tikriausiai, būtų nusvėręs mūsiškiams pergale.

Tačiau lygiosios prieš jaunus ir grėsmingus lenkus buvo nebloga pasekmė. Žaidžiant pirmą kėlinį pavėjui, lenkai ilgą laiką turėjo aikštės persvarą ir kartais gerokai buvo prispaudę mūsiškius.

Po pertraukos žaidimas jau išsilygino ir "Lituanica" taip pat pabandė dažniau apšaudyti lenkus. Pirmieji įvartį pelnė lenkai, kuriems iš arti, dėl mūsiškių gynimo klaidos, pavyko nuginkluoti šiaip gana retai vartus saugojusį Sean Colwell.

Bet 23-ią minutę eilinės "Lituanicos" atakos metu prie lenkų vartų pasižymėjo Jorge Espinoza, kuris taikiniu iš arti pasekmę išlygino.

Nors mūsų puolėjai uoliai stengėsi ir jų tarpe aktyvūs buvo Danas Smulkys bei Gytis Kavaliauskas, tačiau persvarą įvarčio pasiekti neįstengta. Kelias geras situacijas buvo sukūrę ir "Lightning" futbolininkai, bet mūsiškis varlininkas jas likvidavo.

Rugpjūčio 28 d. išvykoje - Norhtbrook, IL, įvykusiose antrose pirmenybių rungtynėse "Lituanica" 2:0 pasekmė įveikė "Fortūnos" vienuolikę. Mūsiškiams įvartį pelnė abu Rolandai: Urbonavičius ir Siniakovas. Beje, pirmose pirmenybių rungtynėse veteranai buvo įveikę "Eagles" 2:1.

Ed. Šulaitis

Taip atrodo Chicagos "United Center" salė, kur "Bulls" krepšininkai neseniai baigė šių metų NBA pirmenybių sezoną. Šie buvę pasaulio krepšinio galiūnai pirmenybes baigė paskutinėse vietose. Nuotraukoje matyti ir jų pasirodymus sekęs Edvardas Šulaitis

LIETUVA VISATOJE IR ŽEMĖJE

Didžiausias meteoritas - Žemaitkiemio chondritas, nukritęs meteoritiniu lietuviu 1933 m. vasario 3 d. 20 val. 33 min. Žemaitkiemio apylinkėse, tarp Rundžių ir Klepšių (Ukmergės raj.). Iš viso surastas 21 įvairaus dydžio skeveldra, kurių bendras svoris - 44,044 kg.

Toliausiai pietuose esanti vietovė lietuvišku pavadinimu - Domeikos Kordiljera (Siera Domeiko). Orientacinės koordinatės: 69° vakarų ilgumos, 22-26° pietų platumos. Tai kalnų ketera Anduose (Čilė) tarp Atakamos ežero ir to paties vardo dykumos. Ji pavadinta šiuos kalnus tyrinėjusio lietuvių mokslininko Igno Domeikos (1801 - 1889 m.) garbei jo vardu. Kalnai nutįsė lygiagrečiai Ramiojo vandenyno pakrantei beveik 450 km. Aukščiausios viršukalnės gerokai viršija 4 km aukštį. Be to, I. Domeikos vardu vadinama **toliausiai vaka ruose esanti vietovė lietuvišku pavadinimu**. Tai Čilės uostas Puerto Domeiko.

Tolimiausias Žemės rutulio paviršiaus taškas yra 20 030 (± 10) km atstumu nuo Lietuvos centro. Tai geografinės koordinatės (± 1° tikslumu) Ramiajame vandenyne - 55° 17' pietų platumos ir 156° 02' vakarų ilgumos.

Seniausieji alpinistų lietuviškai pavadintas kalnas yra Gedimino Akstino kalnas Terskėj Alatau kalnagūbryje (Tian Šanis, Kirgizija).

Artimiausios sostinės: Minskas (Baltarusija) - 169 km (atstumas nuo Vilniaus), Ryga (Latvija) - 283 km, Varšuva (Lenkija) - 393 km, Talinas (Estija) - 527 km, Kijevas (Ukraina) - 589 km, Helsinkis (Suomija) - 606 km, Stokholmas (Švedija) - 676 km, Maskva (Rusija) - 793 km, Kopenhaga (Danija) - 814 km, Berlynas (Vokietija) - 819 km.

Tolimiausios sostinės: Vellingtonas (Naujoji Zelandija) - 17 318 km (atstumas nuo Vilniaus), Nukualofa (Tonga) - 15 895 km, Suva (Fidžis) - 15 340 km, Kanbera (Australija) - 15 248 km, Vila (Vanuatas) - 14 834 km, Honiara (Saliamono salos) - 13 592 km, Santjagas (Čilė) - 13 338 km, Bairikis (Kiribatis) - 13 111 km, Buenos Airės (Argentina) - 12 710 km, Port Morsbis (Papua-Naujojo Gvinėja) - 12 866 km.

Aukščiausios viršukalnės lietuviškais vardais yra Pietvakarių Pamyre: Lietuva (pavadinimas) - 6080 m (aukštis virš jūros lygio), 1964 m. rugpjūčio 18 d. (pirmą kartą įkopta), Lituanika - 6004 m, 1984 m. rugpjūčio 5 d., Dariaus ir Girėno - 5998 m, 1984 m. rugpjūčio 8 d., KPI (Kauno politechnikos instituto) - 5879 m, 1984 m. rugpjūčio 6 d., Donelaičio - 5873 m, 1964 m, 1964 m. liepos 28 d., Čiurlionio - 5794 m, 1964 m. liepos 28 d., Akademikas Baršauskas - 5649 m, 1984 m. rugpjūčio 17 d., Šiauliai - 5616 m, 1984 m. rugpjūčio 17 d., Broliai Bajorai - 5596 m, 1984 m. rugpjūčio 12 d., Vytautas - 5586 m, 1984 m. rugpjūčio 16 d.

Sveikatos kertė

Apie cholesterolį ir trigliceridus

Maistas, kurį valgom, per virškinimo procesą, prasidedantį burnoje, paverčiamas į pagrindinius cheminius elementus - medžiagas: baltymus, angliavandenius, gliukozę, geležį, jodą, kalcį ir t. t. Tokios formos sudėtingas mechanizmas išplonųjų žarnų perduoda tuos pagrindinius elementus medžiagas į kraują. Kraujas jas pirmiausia nuneša į kepenis, kur vyksta pirminis, pagrindinis, medžiagų skirstymas. Dar smulkesnis medžiagų skaldymas (visas tas procesas, kurį čia jau gal labai bendrais bruožais apibrėžiau) vadinamas medžiagų apykaita - metabolizmu.

Yra medžiagų, kurios

neriekalingos ar net kenksmingos kūnui. Jas inkstai išskiria ir su šlapimu jos yra pašalinamos. Yra medžiagų, būtinų gyvybei palaikyti. Kita vertus, tam tikros medžiagos, nors ir būtinos, bet jei kraujyje susidaro per daug, žmogų susargdina. Geriausias pavyzdys - diabetas, kurį sukelia per didelis gliukozės kiekis kraujyje. Kita medžiaga - elementas, vadinamas bendru vardu LIPIDS - riebalai. Jų yra dvi rūšys: cholesterolis ir trigliceridai. Yra lipidai - HDL - aukšto riebumo lipidai ir LDL - žemo riebumo lipidai. Aukšto yra geri, žemo - blogi. Lipidai, cholesterolis ir trigliceridai, kai jų yra per daug,

prisiklijuoja prie didžiųjų kraujotakų - arterijų, jas užkemša ir kraujotaka sutrinka - vyksta vadinamoji arterijų sklerozė. Dėl to atsiranda širdies ligos, aukštas kraujospaudimas.

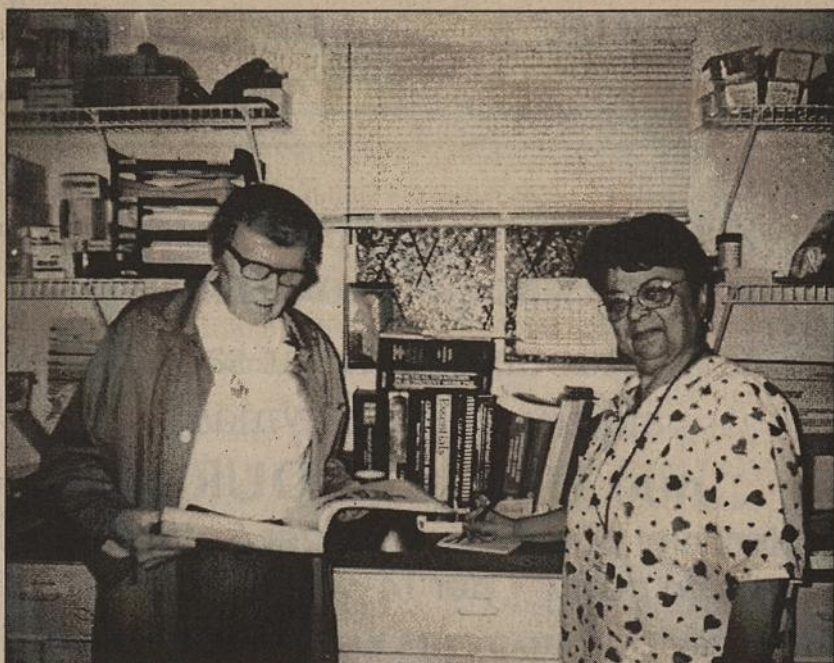
Praeityje ši problema buvo sunkiai sprendžiama. Gydytojai patarinėjo laikytis tam tikros dietos. Pastaruoju metu įrodyta, kad nebūtinai maistas kaltas dėl didelio cholesterolio ar trigliceridų kiekio kraujyje. Viena svarbiausių priežasčių - medžiagų apykaitos - metabolizmo sutrikimas. Įrodyta, be jokių abejonų, kad nutukimas neturi jokio tiesioginio ryšio su aukštu lipidų kiekiu kraujyje. Kai kuriais atvejais nutukę žmonės turi žemą cholesterolio ir trigliceridų kiekį, o liesi abu aukštus.

Maždaug prieš dvejus metus ir Australijoje atsirado vaistų, sumažinančių aukštą cholesterolio-tigliceridų kiekį. Jie vadinami simvastatinas - cholesteroliui, semfibrozilas - trigliceridams. Gydytojas nuspręs, kuris vaistas jums reikalingas.

Vyresnio amžiaus žmonėms, ypač turintiems padidėjusį kraujotaką, primygtinai patariama kreiptis į gydytoją ir paprašyti, kad patikrintų lipidus - HDL ir LDL. Paskutiniai du yra svarbūs: HDL trukdo, neleidžia cholesteroliui ar trigliceridams prisiklijuoti prie arterijų sienelių, o LDL skatina.

Minėti vaistai yra labai patogūs: viena tabletė simvastatino - prieš miegą, arba viena semfibrozilo dukart per dieną, prieš valgį, lipidus sutvarko. Abiejų kartu geroti negalima.

Alfonsas Viliūnas

Į pensiją išeinantis dr. Petras Kisieliūnas su ilgamete taktininke Joana Maves savo darbo kabinete Cicero, prie Chicagos Ed. Šulaičio nuotr.

"Dovana Lietuvai" praneša apie būsimą konferenciją

1999 m. lapkričio 5-7 dienomis Key Bridge Marriott, Arlington, VA, rengiama konferencija "Dovana Lietuvai".

Konferencijos tikslai:

1. Susumuoti JAV veikiančių labdaros organizacijų bei pavienių asmenų, teikiančių *humanitarinę pagalbą Lietuvos žmogui*, atliktus darbus.

2. Susipažinti ir tiesiogiai išgirsti iš asmenų, dirbančių ir dirbusių Lietuvoje, kaip ši pagalba yra prisidėjusi prie Lietuvos žmogaus gyvenimo palengvinimo.

3. Kokios humanitarinės pagalbos Lietuvos žmogui dar reikia.

Konferencijos rengėjai yra JAV LB Socialinių Reikalų Taryba ir Lietuvos Ambasada su JAV LB Washington D.C. apylinkė.

Lietuvos garbės generalinis konsulas Vaclovas Kleiza skaitys paskaitą "JAV visuomenės

pagalba, suteikta Lietuvos žmogui iki 1940 metų"

Marija Rudienė, BALFo pirmininkė, skaitys paskaitą "JAV Lietuvių pagalba, suteikta Lietuvos žmogui nuo 1940 metų iki 1990 metų".

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrė Irena Degutienė dalyvaus simpoziume "Kas veikia ir ko dar reikia".

Dr. John P. Lubicky, Chicagos Shriners Children's Hospital vyr. chirurgas, skaitys paskaitą "Lietuvoje dirbusio išpūdziai". Dr. Lubicky kalbą papildys dr. Kęstutis Saniukas, Vilniaus universitetinės vaikų ligoninės ortopedinio skyriaus vedėjas.

Lietuvos Ambasada ir JAV

LB Socialinių Reikalų Taryba su JAV LB Washington D.C. apylinkė kviečia visas JAV veikiančias labdaros organizacijas bei pavienių asmenis, teikiančius humanitarinę pagalbą Lietuvos žmogui, dalyvauti "Dovana Lietuvai" konferencijoje.

Konferencijos rengimo komitetą sudaro: Jūratė Budrienė - pirmininkė, Algis Augaitis, Birutė Jasaitienė, Rita Kazragienė, Ramunė Kligytė, Saulius Kuprys, Jurgis Lendraitis, dr. Vytautas Narutis ir dr. Linas Sidrys.

Informaciją galima gauti skambinant (vakarais) tel. 773-284-6786.

Pilną informaciją galima gauti atsiunčiant savo vardą, pavardę, adresą bei telefono numerį šiuo telefaksu: 773-436-6909.

Jūratė Budrienė

Bostono Lituanistinė mokykla pradeda mokslo metus

Bostono Lituanistinė mokykla pradės savo 1999-2000 mokslo metus rugsėjo 18 d. St. Mary of the Hills mokykloje, Milton, MA. Registracija bus nuo 9:30 ligi 10:15. Bus galima susimokėti už mokyklą, įsigyti knygas. Po to oficialiai pradedame mokslo metus su šv. Mišiomis. Seks priešpiečiai ir tada mokiniai bus pamokose ligi 1 v. p.p. Į mokyklą priimami mokiniai nuo lopšelio iki 10-tos klasės. Į lopšelį priimami vaikučiai, kuriems sukako 3

metukai. Mokiniai seka LB Švietimo Tarybos nustatytą programą, įtraukiant lietuvių kalbą, literatūrą, istoriją, geografiją, tautosaką, dainavimą ir tautinius šokius. Finansinė pagalba teikiama. Kviečiame visus vaikus prisiregistruoti ir šeimas prisijungti prie augančios Bostono lietuviškos šeimos. Iki pasimatymo rugsėjo 18-tą.

Daiva Navickienė
BLM Direktorė, tel.: (508) 998-9351

Žydrūnui Ilgauskui medikai leido treniruotis be jokių apribojimų

Beveik visą praėjusį NBA sezoną dėl traumos praleidusiam Clevelando "Cavaliers" vidurio puolėjui Žydrūnui Ilgauskui medikai jau leidžia treniruotis be jokių apribojimų.

Toks sprendimas priimtas šios savaitės viduryje, Clevelando klinikoje nuodugniai ištyrus 221 cm ūgio Lietuvos krepšininko koją. Jam buvo skilęs kairės kojos pėdos kaulas.

Kaip pranešama komandos "Interneto" tinklalapyje, prieš

prasidedant "Cavaliers" treniruotėms stovyklai spalio 5 dieną, Ž. Ilgauskui dar bent kartą teks išsitiirti.

1998-1999 metų sezono lietuvis Clevelando klube žaidė vos penkerias rungtynes, vidutiniškai pelnė 15,2 taško bei po krepšiais atkovojo 8,9 kamuolio.

Pirmą kartą visą NBA sezoną Ž. Ilgauskui dėl tokios pat dešinės kojos traumos teko praleisti prieš trejus metus.

BNS

Rūpestis kaimo vaikais

Almos Adamkienės labdaros ir paramos fondas naujųjų mokslo metų proga įvairioms Lietuvos mokykloms ir globos namams paskirstė dovanas. Kompanija "Proctor&Gamble" labdarai paaukojo antibakterinių indų ploviklį. Labdaros vertė 105 tūkst. litų. Šiais metais A. Adamkienės fondas ketino surinkti 250 tūkst. litų, tačiau jos bus surinkta 4 kartus daugiau. Tai ne vien tik pinigai, bet ir

vaistai, dantų pasta, saldainiai, švaros palaikymo priemonės. Bendrovė "Minolta Baltia" p. Adamkienės fondui su didele nuolaida pardavė du kopijavimo aparatus. Alma Adamkienė, važinėdama po Lietuvą Prezidento rinkimų kampanijos metu, pamatė, kaip skurdžiai atrodo Lietuvos kaimo mokyklos, kaip daug kaimo vaikų dėl materialinių šeimų sunkumų negali lankyti mokyklų.

Lietuvos aidas

Konkurso „Lietuvos kaimas XXI a. išvakarėse“ nuostatai

Konkursą skelbia Lietuvos kraštotyros draugija, Lietuvai pagražinti draugija ir „Valstiečių laikraštis“.

Lietuvos kaimai ir jų žmonės per XX amžių patyrė daug išbandymų. Žemės reformos, kolektyvizacija, melioracija su-naikino per 14 tūkstančių kaimų. Nykimo procesas tebesitęsia, nes daugelyje kaimų nėra jaunų žmonių. Kraštotyros draugija dar 1990 m. kvietė rinkti duomenis apie išnykusius ir nykstančius kaimus. Į šią akciją aktyviai įsijungė bibliotekininkai, kai kurios mokyklos, kultūros darbuotojai. Kaimų istorijos, žmonių likimai ne tik sugulė į rankraščius - daug medžiagos paskelbta knygoje, laikraščiuose. Skelbdami naują konkursą, norime suaktyvinti kraštotyrininkų, kultūros žmonių, visų, neabejingų tautos istorijai, papročiams ir tradicijoms, veiklą, surinkti duomenis apie Lietuvos kaimą XX a. paskutiniais metais.

Tikslas

Suaktyvinti - kaimo istorijų rašymą, papildyti istorinę medžiagą naujomis žiniomis apie šiandienos kaimo būklę, sukaupti istorinę medžiagą apie Lietuvos kaimus paskutiniais metais.

Dalyviai

Konkurse gali dalyvauti ir suaugę, ir jauni kraštotyrininkai - visi mokantys rašyti Lietuvos žmones.

Laikas

Konkursas vyks nuo 1999 m. gegužės 1 d. iki 2000 m. gegužės 1 d.

Konkursui parengtą medžiagą iki 2000 m. birželio 1 d. reikia pristatyti į Vilnių - Lietuvos kraštotyros draugiją (Trakų g. 2) arba Lietuvai pagražinti draugijos centro valdybą (Smolensko g. 15).

Konkurso darbai bus rodomi parodoje, aptarti konferencijoje, juos įvertins autoriai ir konkurso rėmėjai.

Vertinimas

Konkursui galima pateikti kaimų istorijas, apibendrintus žinių apie išnykusius kaimus rinkinius (apylinkės, rajono, apskrities), apibendrintus žinių, surinktų pagal anketą, rinkinius, fotokronikas ir jų komentarus.

Atskirai bus vertinami suaugusiųjų, studentų ir moksleivių darbai.

Vertinant bus atsižvelgta į surinktos medžiagos visumą, išsamumą, sugebėjimą pateikti

faktus, apipavidalinimą, iliustracijas (nuotraukų originalų pateiktina ir rinkinius nedėti). Konkursui galima pateikti ir knygas, išleistas 1995-2000 metais.

Premijos

Bus paskirtos:
trys pirmosios piniginių premijos po 200 litų (kiekvienai amžiaus grupei);
trys antrosios piniginių premijos po 150 litų (kiekvienai amžiaus grupei);
dešimt trečiųjų premijų po 100 litų;

penkios paskatinamosios premijos - „Valstiečių laikraščio“ pusmečio prenumerata.

J. Aukštaitis

Pasižymėję bėgikai iš Clevelando, dvyniai Jonas ir Tomas Motiejūnai, kurie nori atstovauti Lietuvos rinkinei tarptautinėse lengv. atletikos varžybose ir olimpiadoje. Apie juos buvo plačiau rašyta „Darbininko“ 1999 m. rugpjūčio 27 d. numeryje. Ši Edvardo Šulaičio nuotrauka daryta pernai vasarą, kuomet šie vyrai dalyvavo II Lietuvos Tautinėje Olimpiadoje Kaune

Skaitytojai rašo „Darbininkui“

Patikslinimas

Rugsėjo 3 d. „Darbininko“ pirmajame puslapyje tilpusi skautų stovyklos nuotrauka bei straipsnis „Lemtingas dešimtmetis JAV žurnale“ prašosi patikslinimo. G. Birmano nuotraukos užrašas turėtų būti ne „... tarptautiniame berniukų Skautų suvažiavime...“, bet II-oje Tautinėje Stovykloje.

Tautinėje Stovykloje dalyvavo ir svečiai iš užsienio, bet vis tik tai buvo ne tarptautinis berniukų skautų suvažiavimas. Kas dešimtmetį, nuo 1918 m. skautų įkūrimo Lietuvoje, vykstančių Tautinių Stovyklų pavadinimas jau seniai prigijęs. Iš 1938 m. turime šaunią Tautinės Stovyklos dainą „Atgimė tėvynė“ (V. Braženo žodžiai, Br. Jonušo melodija). II-oje Tautinėje Stovykloje berniukai skautai stovyklavo Panemunėje, Basanavičiaus šile liepos 8-18 d., o mergaitės skautės - prie Pažaislio vienuolyno liepos 13-20 d. Atspausdintoje nuotraukoje šalia Prezidento A. Smetonos eina skautų stovyklos viršininkas V. Šenbergas, tarpe jų matyti - spėju - inž. J. Mulokas. Prezidentas A. Smetona stovyklą iškilmingai atidarė ne liepos 12, bet sekmadienį, liepos 10 d. Kruopščiai paruoštoje savo knygoje Petras Jurgėla rašo, kad drauge su lietuviais įsikūrė ir 132 svečiai iš užsienio, skautai iš įvairių Europos kraštų.

Antanas Dundzila
McLean, VA

Paskelbta „žaliųjų kortelių“ loterija

(atkelta iš 2 psl.)

Siunčiant kairėje pusėje, viršuje reikia užrašyti kraštą (mūsų atveju, Lietuva-Lithuania), po to vardą, pavardę ir adresą. Voko viduryje užrašyti adresą, kur laiškas siunčiamas:

DV-2001 Program
National Visa Center
Portsmouth, NH 00212
USA

Siuntimo adresas visiems tas pats, tik žemynams yra naudojami skirtingo pašto indeksai (zip code). Europos kraštams naudojamas 00212 pašto indeksas.

Laimingiesiems apie laimėjimą bus pranešta paštu 2000 metų balandžio-liepos mėnesiais. Tuo pačiu metu jiems bus pranešta, kaip ir kur jie turi tvarkyti dokumentus. Nelaimėjusiems loterijoje nebus pranešta. Jei laimi vienas sutuoktinių, „žalios kortelės“ gauna

ir kitas sutuoktinis bei jo vaikai iki 21 metų, jei jie nevedę. Laimėjusieji turi susitvarkyti „žalios kortelės“ dokumentus tarp 2000 spalio 1 d. ir 2001 m. rugsėjo 30 d. JAV ambasados ir konsulatai nežino, kas laimi „žalias kortelės“, todėl prašoma į juos nesikreipti, ieškant informacijos šiuo reikalu.

„Seklyčioje“ (Chicagoje) galima nemokamai gauti prašymų formas, kurias mes paruošėme pagal reikalavimus.

Medžiaga paimta iš United States Department of State, Bureau of Consular Affairs „Visa Bulletin“, No. 8, Vol. VIII, Washington, DC.

Birutė Jasaitienė

Pastaba. „Seklyčios“ adresas: 2711 West 71 St., Chicago, IL 60629. Tel. 773-476-2655, Fax 773-436-6906.

SCHUYLER SAVINGS BANK

Mes siūlome:

*Taupymo sąskaitas *Taupymo sertifikatus

*IRA sąskaitas

*Asmeniškas ir komercines čekių sąskaitas

*Tiesioginį pinigų deponavimą

*Namų paskolas *Automobilių paskolas

*Namų remonto paskolas *Sąskaitų paskolas

*Namų (Home Equity) paskolas

Naujos, patogios darbo valandos ir draugiškas patarnavimas gerai tarnauja mūsų visuomenel...

Mūsų adresas:

24 Davis Avenue
Kearny, NJ 07032
(201) 991-0001
arba skambinkite nemokamai:
1-888-SCHUYLER
(1-888-724-8953)

RigaVen Travel Inc.

- Complete Travel Service •
- All Inclusive Vacations •
- Cruises and Tours •

and always

Competitive Fares to
Riga • Tallinn • Vilnius
with

"Call for Details"

Call

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706
Tel. 516-665-4455 Fax 516-665-6164
1-800-291-8311
E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

VISŲ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI: Kadangi šiemet siuntinių surinkimo datos yra sudarytos visiems 1999 metams, papildomo siuntimo paštu rudenį nebus. Pateidaujantys gauti papildomų tvarkaraščio kopijų gali kreiptis į „Vilties“ įstaigą.

SEPTEMBER PICKUP SCHEDULE

Brocton, MA	Sept. 16	3:30-5:30 PM
Lowell, MA	Sept. 17	12-1 PM
Lawrence, MA	Sept. 17	2-3 PM
Nashua, NH	Sept. 17	4-5 PM
Waterbury, CT	Sept. 18	9:30-11:00 AM
Hartford, CT	Sept. 18	12 AM-2 PM
Putnam, CT	Sept. 21	1-2 PM
Providence, RI	Sept. 21	4-5:30 PM
Norwood, MA	Sept. 22	6-7 PM
Albany, NY	Sept. 23	7-8 PM
Binghamton, NY	Sept. 24	9-10:30 AM
Scranton, PA	Sept. 24	12-2 PM
Frackville, PA	Sept. 24	5-6 PM
Philadelphia, PA	Sept. 25	10:30-12:30 PM
Brooklyn, NY	Sept. 25	12-4 PM
Baltimore, MD	Sept. 25	6-7 PM
Washington, DC	Sept. 26	1:30-4 PM
Bridgeport, CT	Sept. 26	8-9 PM

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION PICK-UP
SCHEDULE FOR SEPTEMBER OF 1999

September 14	Putnam, CT	1-2 pm
September 20	Paterson, NJ	11-12 noon
September 21	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 22	Philadelphia, PA	11-12 noon
September 23	Elizabeth, NJ	11-12 noon
September 24	Kearny, NJ	11-12 noon
September 25	Brooklyn, NY	10-11 noon

For more information please call:
1 800-775-7363 or 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$484 r.t.

One way to Vilnius \$400

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

Tautinių šokių mokytojai Dainavos stovykloje

Š. m. rugpjūčio 15-21 dienomis Lietuvos Tautinių Šokių Institutas (LTŠI) surengė tautinių šokių mokytojų tobulinimo savaitę gražioje Dainavos stovyklavietėje. Kursuose dalyvavo 60 mokytojų ir 24 šokėjai iš 34 grupių iš Amerikos bei Kanados ir net iš tolimosios Argentinos ir Brazilijos. Šešių dienų eigoje iš viso buvo mokomi 27 šokiai, taigi kursantai rimtai ėmėsi už darbo. Ir šoko bei mokėsi kone ištisas dienas, pradėdami tuoj po pusryčių ir ligi pat nakties, kartais net iki

10 val. vakaro. Aišku, šokio mylėtojams tai buvo ne pareiga, bet džiaugsmas, o jei vyresniųjų kursantų kaulai ir raumenys kartais pareikšdavo protestą, dalyvavo nemažai energijos kupino jaunimo, puikiai sugebancio pildyti fiziškai sudėtingus judesius. Kolegoms šokius dėstė iš viso 12 mokytojų. Buvo pakartotas ateinančios šokių šventės repertuaras; išmokyti šokiai savaitės bėgyje buvo įrašyti į video juostelę, kuri bus parūpinta kiekvienai kursams užsiregistravusiai grupei, tuo

būdu padedant mokytojams.

Turėjo progos susitikti ir mintimis pasidalinti jau seniai pažįstami šokio kolegos. Jie ypatingai džiaugėsi kad, jaunųjų ir naujų mokytojų dėka, lietuviškų tautinių šokių testinimas užsienyje yra užtikrintas. Kursantų tarpe buvo jaunų šeimų su vaikučiais; dažnai vaikučiai dalyvavo su tėveliais bendroje mankštoje, per kurią buvo kartojami pagrindiniai šokio judesiai ir žingsniai. Tai gi, šiuo būdu buvo lavinami ir ateinančio šimtmečio būsimie-

ji šokių mokytojai. Buvo ypatingai miela girdėti šias jaunas šeimas kalbant lietuviškai.

Apie XI-tąją tautinių šokių šventę, įvyksiančią ateinančiais metais Toronte, pagrindinį pranešimą darė šventės meno vadovai Rita ir Juozas Karasiejai, kurie yra taip pat "Gintaro" (Toronto) ansamblio vadovai. O prieš kursų uždarymą buvo padarytas papildomas pranešimas, kurį mokytojams perdavė Kanados Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Vaičiūnas bei Šventės Rengimo Komiteto pirmininkas Vincas Piečaitis.

Savaitės bėgyje įvyko Lietuvos Tautinių Šokių Instituto posėdis. LTŠI ir visi mokytojai yra labai dėkingi Lietuvos Fondui, kuris šiais metais suteikė finansinę paramą šokių mokytojams, dalyvaujantiems kursuose.

Paskutinė kursų diena sutapo su LTŠI pirmininkės Nijolės Pupienės garbingu gimtadieniu, kurį kursantai pažymėjo su daina ir pyragu. Stovyklautojai nuoširdžiai sveikino Nijolę su dainuodami "Ilgiausių metų", pridėdami ne tik "laimingų metų", bet ir "šokmingų metų".

Kursai buvo tikrai naudingi ir nuotaikingi. Stovyklautojai daug išmoko, daug prakaitavo, daug planavo, gavo daug įkvėpimo, dalinosi problemomis ir viltimis, daug dainavo ir daug juokėsi. Visus vienijo šokio bei lietuviybės meilė. Širdingai ačiū visiems buvusiems ir dabartiniams tautinių šokių mokytojams - esu įsitikinusi, kad be šių pasižventusių darbuotojų lietuviybės išlaikymas jaunimo tarpe žymiai nukentėtų!

Zita Petkienė

Chicagos "Draugo" dienraštis mini savo 90-metį

Edvardas Šulaitis

Išėjimoje šiuo metu išeiną tik vienas dienraštis lietuvių kalba. Tai Chicagoje leidžiamas "Draugas", kuris šiemet mini savo 90-ji gimtadienį. Pradžioje jis buvo vadinamas JAV lietuvių katalikišku laikraščiu. Pirmasis jo numeris pasirodė 1909 m. liepos 12 d. vienoje didesnių to meto lietuvių kolonijų JAV - Wilkes-Barre miestelyje. Nuo 1912 liepos 4 d. jis jau eina Chicagoje. Kurį laiką jis buvo savaitraščiu, o nuo 1916 m. kovo 31 d. tapo dienraščiu.

1909-1916 laikraštį leido Kunigų sąjunga, 1916-1919 - "Draugo" spaudos bendrovė, o nuo 1920 m. - lietuviai vienuoliai marijonai. Šiuo metu dienraštis leidžiamas Lietuvių katalikų spaudos draugijos, nors jis dar yra lietuvių marijonų vienuolijos priežiūroje ir yra išskūrus marijonų vienuolijos pastatytuose (kartu su lietuvių visuomenės pinigais) rūmuose.

Šio leidinio redaktorais yra buvę: kun. K. Urbonavičius, kun. A. Kaupas, K. Vasys, kun. F. Kemėžis, kun. Miliauskas, kun. P. Bučys, kun. I. Česaitis, kun. V. Kulikauskas, kun. K. Matulaitis, K. Pakštas, L. Šimutis, kun. V. Bagdonavičius, kun. V. Rimšelis, kun. P. Garšva, o dabar, po ilgesnio laiko, vėl pasaulietė - D. Bindokienė.

"Draugo" redakcijoje yra dirbę žinomi JAV lietuviai

Laikraščio turinys ir išvaizda pagerėjo, kuomet redagavimą perėmė Danutė Bindokienė. Jau ne pirmi metai ji kasdien rašo ir vedamuosius aktualiomis temomis. Šiuo metu pačioje redakcijoje ir techniniame personale yra nemaža žmonių, neseniai atvykusių iš Lietuvos, ir tokiu būdu laikraštis daro gerą pažangą.

Reikia pasakyti, jog per pastutinį dešimtmetį dienraščio vardo paantraštė keitėsi - pradžioje buvo "Laisvojo pasaulio lietuvių dienraštis", vėliau "Išėjimo lietuvių dienraštis", o dabar - "Užsienio lietuvių dienraštis". Šalia didelėmis raidėmis šiemet skelbiama, jog tai laikraščio "90-ieji metai".

Beje, šiuo metu 500 dienraščio egzempliorių pasiekia Lietuvą. Lietuvoje dienraštį tautiečiams daugiausia užsako užsienio lietuviai, nors ir yra tokių, kurie užsisako savo pinigais. Metinė prenumerata Lietuvoje 100 dolerių, o oro paštu - 500 dol. Dienraščio adresas: 4545 W. 63 St, Chicago, IL 60629, USA.

90-osios sukakties proga "Draugas" ruošia tris renginius, kuriuose bus prisiminta ši neeilinė data. Pirmasis jau įvyko rugpjūčio 22 d. sodelyje prie "Draugo" dienraščio pastato, kur vyko tradicinė gegužinė, sutraukusi rekordinį dalyvių skaičių. Didelis minėjimo po-

Dalis kursantų, dalyvavusių tautinių šokių mokytojų savaitėje, Dainavoje, š. m. rugpj. 15-21 d. Nuotraukoje (iš kairės): atstovai iš Brazilijos, New Jersey, Argentinos, Lemonto, Los Angeles ir Chicagos

Išpūdinga viešnage tėvynėje

Šiemet rugpjūčio 13-22 d. Lietuvos Vyčių organizacijos padalinys "Pagalba Lietuvai" suorganizavo ketvirtą ekskursiją į Lietuvą. Tėvynės keliavo 26 "Pagalba Lietuvai" rėmėjai ir jų draugai. Ekskursiją koordinavo Robertas Boris ir Regina Juškaitė-Švobienė per G.T. kelionės agentūrą.

Atvykę į Kauną, apsistojome viešbutyje "Perkūno namai". Tai pirmas privatus pastatytas viešbutis, atidarytas 1994 m. Jis yra privačių namų rajone, šalia senojo Ažuolyno, Kauno priemiestyje. Viešbutis labai gražus, modernus. Turėjome nuotaikingą ir jaukų susipažinimo vakarą.

Šeštadienį, rugpjūčio 14 d., keliavome į Rumšiškės, Lietuvos liaudies buities muziejų. Aplankėme Aukštaičio pirkia, suvalkiečių stubą, Žemaitijos kaimą ir trobą, dzūkų sodybą. Matėme muziejaus miestelį. Vakare važiuojame į Raudondvarį, klausėmės iš St. Peterburgo atvykusio rusų orkestro koncerto (dirigavo muz. Mats Lilfors iš Švedijos).

Sekmadienį, rugpjūčio 15 d., po šv. Mišių šv. Petro ir Povilo katedroje, aplankėme folklorinį instrumentų muziejų, Kauno pilį ir pasivaikščiujome senamiestyje.

Pirmadienį, rugpjūčio 16 d., važiuojame į Kuršių neriją. Apsistojome, papietavome Juodkrantėje. Lipome į Raganų kalną, kur matėme įvairių tautodailininkų kūrinių - skulptūrų, dekoratyvinių suolų, sostų. Toliau važiuojame į Klaipėdą ir apsistojome Palangoje.

Antradienį, rugpjūčio 17 d., aplankėme Gintaro muziejų. Matėme daug gražių ir įdomių gintaro papuošalų, paveikslų, karolių. Lipome į Birutės kalną. Važiuojame į Kretingos bažnyčią ir brolių pranciškie-

čių vienuolyną. Pietavome Kretingos muziejuje-restorane "Pas Grafa". Vakare vaikščiojome prie jūros ir laukėme saulėlydžio.

Trečiadienį, rugpjūčio 18 d., važiuojame į Kryžių kalną. Radome Lietuvos Vyčių pastatytą kryžių. Šis didžiulis kryžius buvo pastatytas 1993 m., kai šv. Tėvas lankėsi Lietuvoje. Aplankėme, pasimeldėme ir padėjome savo argiminių kryželių ir rožančių atminimui. Toliau važiuojame į Šeduvos malūną. Apsistojome Tytuvėnuose, Šiluvoje. Vienas iš mūsų dalyvių, kun. Anthony Markus, atnašavo šv. Mišias Šiluvos bažnyčioje.

Ketvirtadienį, rugpjūčio 19 d., vaikščiojome Vilniaus senamiestyje. Aplankėme Katedrą, Universitetą, Gedimino pilį, Trijų kryžių kalną, Prezidento rūmus, Architektūros muziejų, kur yra bernardinų seselių koplyčia.

Po pietų lankėme keletą "Pagalba Lietuvai" remiamų vietovių. Lankėme Betanijos valgyklą. Kalbėjome su žmonėmis, kurie ateina į šią sriubos virtuvę. Valgykla maitina 600 žmonių per dieną - 500 suaugusių ir 100 vaikų. Valgykla veikia kasdien. Kas trečiadienį atvyksta gydytoja. Valgykla švari, kukli.

Toliau lankėme Motinos Teresės vienuolių (Sisters of Mother Theresa) namus/valgyklą. Šiuo metu dirba šešios vienuolės - dvi iš Lenkijos, dvi iš Indijos, viena iš Afrikos ir viena iš Vengrijos.

Aplankėme šv. Dvasios bažnyčią ir dominikonų vienuolyną. Pamatėme žymų paveikslą "Divine Mercy", kuris yra šioje bažnyčioje jau nuo 1987 m. Palaimintoji seselė vienuolė Faustina nutapė Kristaus atvaizdą 1934 m. Šis

paveikslas kabojo šv. Mykolo bažnyčioje. Kai bažnyčia buvo uždaryta, paveikslas keliavo per privačias rankas. Po kiek laiko šis paveikslas slapta buvo atgabentas į bažnyčią. Kai šv. Tėvas lankėsi Vilniuje 1993 m., jis meldėsi prie šio paveikslą.

Penktadienį, rugpjūčio 20 d., važiuojame į Trakus pamatyti Trakų pilį. Vakare grįžę aplankėme Prezidento rūmus.

Vėliau "Pagalba Lietuvai" ekskursijos dalyviai buvo metropolitito Audrio Bačio pakviesti vakarienei jo rezidencijoje. Priėmimas puikus. Jo ekskursijoje Audrys Bačis dėkojo "Pagalba Lietuvai" valdybai ir draugams už nuolatinę stambią paramą Betanijos valgyklai, Šeimos centrui, Vaikų dienos centrui ir naujai įsteigta šv. Juozapo kunigų seminarijai. Dėkojo tiems, kurie "išsūnijo" klierikų metams, ir prašė visų nuolatinės paramos. Padėkos ženklai, arkivyskupas Bačis įteikė žmonis ir dovanas šiems rėmėjams ir aukotojams: Anne T. Baronas, Robert S. Boris, Reginald Juškaitė-Švobienė, Marytei Abbott, Leonard Kapochus, Petronėlei ir Antanui Alexander. Vilniaus arkivyskupijos seminarijos rektorius kun. Dr. Hans-Friedrich Fisher įteikė Anne Baronas ir Robert Boris po dovanėlę už paramą seminarijai. Priėmimo taip pat dalyvavo ir vyskupas augziliaras Juozas Tunaitis ir kun. Gintaras Grušas.

Šeštadienį, rugpjūčio 21 d., aplankėme Aušros Vartus, kiltas bažnyčias ir katedras. "Pagalba Lietuvai" valdyba aplankė padalinio remiamą Vilniaus arkivyskupijos šeimos centrą, kuriame šiuo metu gyvena 15 jaunų motinų su vaikais. Aplankėme Vaikų dienos centrą. Centras maitina daugiavai-

kių šeimų vaikus, benamius. Duoda rūbus ir žaisliukų vaikams. Vyksta pamokos, tikiškos instrukcijos.

Vakare išklausėme šv. Mišias šv. Juozapo kunigų seminarijos koplyčioje. Mišias koncebravo arkivyskupas Audrys Bačis, seminarijos rektorius kun. Dr. Hans-Friedrich Fischer ir kun. Vidas Balčius (pirmas klierikas išsventintas šioje seminarijoje 1998 m. gruodžio 31 d.).

Po Mišių arkivyskupas aprodė seminariją, auditoriją, klases, virtuvę, gyvenvietes. Tie dalyviai, kurie "išsūnijo" klieriką, turėjo gerą progą susitikti ir pabendrauti su jais. Šiuo metu 70 klierikų studijuoja seminarijoje. 48 iš jų kilę iš Vilniaus.

Po to arkivyskupas Bačis aprodė dalyviams Trinapolio šv. Trejybės bažnyčią, vienuolyną. 1997 m. remontuotas pastatas/vienuolynas buvo dedikuotas ir atidarytas kaip prieglobsčio namai (retreat house) ir mokinytės laikas (novitiate) seselėms vienuolėms dvasiniam atnaujinimui. Šiuos namus globoja Kristaus Karaliaus vienuolės. Trinapolis yra pirmi prieglobsčio namai Vilniuje. Vietovė yra dešinė pusė Neries upės. Ten gražu, tyku ir ramu.

Ekskursijos užbaigimo atsisveikinimo vakariene vyko restorane. Vyko įdomi programa, muzika. Nuotaika pakili ir jauki. Mūsų dalyviai buvo įtraukti į programą šokti, pagroti įvairias instrumentais.

Sekmadienį, rugpjūčio 22 d., išskridome į savo namus. Visa grupė džiaugėsi galėjusi aplankyti savo tėvų ir senelių gimtą žemę. Daug keliausių pirmą kartą susitiko su savo giminėmis. Dar ilgai atmintyje neišnyks kelionė ir tėvynės vaizdai.

Regina Juškaitė-Švobienė

96-sius metus einantis chigagietis Jonas Dainauskas, kartu su 90-metį švenčiančio dienraščio "Draugas" vyr. redaktore Danute Bindokiene Ed. Šulaičio nuotr.

žurnalistai, rašytojai, kultūros veikėjai: kun. J. Prunskis, V. Alseika, A. Baronas, Br. Kviklys, K. Bradūnas, A. Liulevičienė ir kt. Šeštadieniais išsina stambus kultūrinis priedas, kurio nuolatinis bendradarbius dabar yra Lietuvoje gyvenantis Algimantas Antanas Naujokaitis.

Šiuo metu dienraštis gauna operatyviai medžiagą (per Elta) - rašinius bei nuotraukas iš Lietuvos ir tuoj pat informuoja savo skaitytojus apie naujausius įvykius tėvynėje. Be jau minėtojo A. Naujokaičio, dienraštis dažnai talpina ir kitų bendradarbių iš Lietuvos rašinius bei nuotraukas.

kylis ruošiamas rugsėjo 26 d. Martinque salėje, o lapkričio 28 d. Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje - didelis koncertas šiai suakčiai paminėti, su atlikėjais iš įvairių Š. Amerikos miestų.

"Draugas" kviečia visus lietuviškojo žodžio draugus ir bičiulius į šiuos renginius kartu atšvęsti šią neeilinę laikraščio sukaktį! Šiuo metu, kuomet Š. Amerikoje leidžiami lietuviški periodiniai leidiniai vis užsidarinėja, o kai kurie yra prie sunkios išsilaikymo ribos, lietuviška spauda užsienyje turi susilaukti visų mūsų paramos ir dėmesio.

A. + A.

muz. VINCUI MAMAIČIUI

iškeliavus į Amžinybę, gilią užuojautą reiškiamo žmonai OLGA, dukteriai JUDITA ir giminėms Lietuvoje.

Genovaitė, Vytautas ir Tomas GEDMINAI

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Vysk. P. A. Baltakis, OFM, rugsėjo 19 d. drauge su **Kaišiadorių vyskupu Juozu Matulaičiu** grįžta iš Romos. Rugsėjo 20 d. jie dalyvaus lietuvių kunigų seime Putnam, CT; rugsėjo 21-24 d. - kunigų rekollekcijose Putnam, CT; rugsėjo 25 d. - New Britain, CT, Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metiniam narių susirinkime; rugsėjo 26 d. - Hartford, CT, Maldos Dienoje už Lietuvą.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos narių metinis susirinkimas įvyks šeštadienį, rugsėjo 25 d., Šv. Andriejaus par. salėje, New Britain, CT. Viesiems nariams pakvietimai jau išsiuntinti. Susirinkime bus pateikti praėjusių metų ataskaita, svarstomi ateities veiklos planai, renkami nauji direktoriai. Po susirinkimo įvyks naujos Direktorių tarybos posėdis.

Maironio Lituanistinės mokyklos New Yorke atidarymas įvyks rugsėjo 18 d., šeštadienį (ne rugsėjo 19, kaip per klaidą parašyta kvietimuose) Kultūros Židinyje. Kviečiami tėveliai atsisveikinti mokyklinio amžiaus vaikus. Registracija - 10 val. ryto. Bus ir susipažinimas su mokykla, tėvų diskusijos ir kavutė. Pamokos vyks kiekvieną šeštadienį nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet. Veiks klasė suaugusiųjų, norinčių išmokti lietuviškai. Daugiau informacijų galima gauti skambinant Audrei Lukoševičiūtei, Maironio Lituanistinės mokyklos vedėjai, tel.: (718) 849-6083.

Apieškimų par. žinios
Parapijos piknikas įvyks rugsėjo 19 d., sekmadienį, Kultūros Židinio kieme. Pradžią apie 1 val. Stasys Telšinskas visus džiugins savo muzikine programa. Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.

Kun. Jono Pakalniškio, mūsų klebono emerito, 60 metų kunigystės sukaktis bus paminėta mūsų par. salėje spalio 26 d. Bus pateikti karšti pietūs.

Apieškimų parapija planuoja pradėti programą "Žodžio liturgija vaikams" kiekvieno mėnesio pirmąjį sekmadienį per 11-tos valandos mišias. Kas domisi šia programa, prašome pranešti Dr. Mildai Palubinskaitei 201-792-7853 (vak.), per internetą milda@earthlink.net arba M. Klivečkienei 718-296-0406. Jei atsisiras besidominčių, programa bus pradėta spalio 3 d.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Už a. a. Marijos Galchus vėle, kuri mirė senelių prieglaudoje sulaukusi 91 metų amžiaus, rugsėjo 8 d. buvo aukotos laidotuvių mišios. Buvo palaidota Calvary kapinėse. Reiškiamie gilia užuojautą broliui Edvardui Dabavage ir visiems giminėms.

Rugsėjo 18 - 22 dienomis mūsų parapija dalyvaus bendrose trijų kaimyninių parapijų maldosose pasiruoti evangelizacijos - ir taikos sakramento misijoms artėjant naujam tūkstantmečiui. Visi raginami dalyvauti.

Rugsėjo 25 d. parapijos salėje rengiama "50's Dinner Dance". Pradžią 7:30 v. v. iki vidurnakčio. Bilietai 25 dol. asmeniui. Bare tik vynas ir alus.

Lietuvos vyčių 110 kuopos narių posėdis įvyks rugsėjo 26 d., tuojau po 11:15 val. lietuviškų mišių.

Vidurio Atlanto Vyčių kuopa už savo gyvus ir mirusius narius užprašė mišias, kurios bus aukojamos rugsėjo 19 d. 11 val. ryto Our Lady of Sorrows bažnyčioje, Kearny, NJ. Tuojau po mišių visi susitiks Lietuvių Piliečių klube, Davis Ave., priešpiečių. Po jų - susirinkimas. Norintieji dalyvauti turi kreiptis dėl rezervacijų (15 dol.) į John Nekrosis, 10 Park Ave., Kearny, NJ 07032.

New Yorke Lietuvių Atletų klubas jau devinti metai iš eilės rengia **Blusų turgų**. Šiemet jis bus spalio 2 - 3 d. Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Tai yra pagrindinis lėšų telkimo būdas paremti Atletų klubo sportinę veiklą. Šiuo metu klube dalyvauja nemažai įvairaus amžiaus jaunimo, ypatingai krepšinyje. Blusų turguje bus parduodami naudoti, bet gerame stovyje įvairiausi daiktai: rūbai, batai, baldai, žaislai, elektroniniai, elektriniai ir sportiniai reikmenys. Kas turi nebereikalingų aukščiau minėtų daiktų, prašome paaugoti Atletų klubui, atvežant juos į Kultūros Židinį; kas negalite atvežti, prašom skambinti (718) 849-2260 ir susitarti dėl paėmimo iš Jūsų namų. Paaugodami Jums nebereikalingus daiktus, padėsite New Yorke sportuojančiam jaunimui.

Elizabeth, NJ. Šv. Petro ir Povilo par. salėje, 216 Ripley Pl., bus didžiulis lietuvių piknikas rugsėjo 19 d. tuojau po 11 val. mišių.

Sovietų okupacijos nuostolių Lietuvai neįmanoma apskaičiuoti

Komunistinės diktatūros aukos 1940-1958 m. ir žala, padaryta Lietuvai 1940-1990 m.

Dr. Arvydas Anušauskas

(atkelta iš 4 psl.)

Daugiausia tremtinių moterys ir vaikai

Daugiau kaip 70% tremtinių sudarė moterys ir vaikai. 1941-1953 m. i tremtį buvo išvežta ne mažiau kaip 39 tūkst. vaikų ir 50 tūkst. moterų. Be vaikų, pirmieji žūdavo senyvi žmonės, nėščios moterys, ešelonuose gimę kūdikiai (jie nebuvo įtraukiami i tremtinių skaičių, jei gyvi nepasiekdavo tremties vietų). Tremties vietose - žmonės taip pat naikindavo. Sunku nustatyti, kiek ten mirė žmonių, nes MVD specialiosios komendantūros skaičiuodavo tik darbo jėgos netektis, mirusių vaikų dažniausiai neskaičiuodavo. Už pagėgusių lietuvių tremtinių ir jų vaikų slėpimą sovietiniai įstatymai numatė penkerius metus lagerio, t. y. buvo baudžiama taip, kaip už rezistentų slėpimą.

Lietuvių (ir kitų "nepatinkimų" tautų) tremtinių ypatinga teisinė padėtis, draudimas grįžti i Tėvynę ir tai, kad trečdalis tremtinių buvo vaikai - rodo, jog Lietuvos gyventojų naikinimas pirmiausia buvo nukreiptas prieš lietuvių tautą.

Tremties padaryti nuostoliai lietuvių tautai prilygsta kalinių naikinimui mirties stovyklose. Iš 132 tūkst. žmonių, 1941-1952 m. išvežtų i "amžiną" tremtį, net 28 tūkst. žuvo nuo ligų, bado, nepakeliamo darbo. Tik 1963 m. gruodį iš tremties paleisti paskutiniai keli tūkstančiai lietuvių; bet apie 50 tūkst. ilgai negalėjo grįžti arba visiškai negrįžo i Lietuvą. Tai - apytikriai skaičiai, nes sovietinio genocido organizatorių ir vykdytojų dokumentai netikslūs.

Tėvynėje - be pastogės

Grįžusiems i Lietuvą buvusiems tremtiniais ir politiniams kaliniams buvo draudžiama dirbti jūrų laivyne, kai kuriose (iš viso 70) pramonės įmonėse ir įstaigose. Jiems neleista išvykti i užsienį. KGB įgyvendino specialias priemones - buvusių tremtinių ir politinių kalinių "kompromitavimą ir moralinį politinį izoliavimą". Be to, grįžusiems tremtiniais negrąžino turto. Pasakytina, kad ne mažiau kaip 456 tūkst. Lietuvos gyventojų, pirmiausia lietuvių (kas trečias suaugęs lietuvis; lietuvių sudarė 93% kalinių ir 96% tremtinių iš Lietuvos), tapo sovietinio geno-

Tremtinių paminklas prie KGB rūmų V. Kelerienės nuotr.

cido ir teroro aukomis, patyrė vienokią ar kitokią prievartą. Apie 350 tūkst. žmonių buvo įkalinta, išvežta i tremtį ir gulago lagerius ar nužudyta Lietuvoje.

Pagrindiniai sovietinių okupantų genocido veiksmai: žudymas (karinėse baudžiamosiose operacijose, agentų smogikų akcijose ir kt.), fizinis ir moralinis žalojimas, sąmoningas gyvenimo sąlygų sunkinimas ir t.t. Šie metodai patvirtinti (įsakymais, planais), pateisinti (ideologiniais, praktiniais - "visuomenės saugumo" motyvais) ir praktiškai įgyvendinti.

Dabar ne su visais šių institucijų dokumentais galima susipažinti. Dalis jų saugoma Maskvos archyvuose (Rusijos Federacijos karo archyve, Rusijos Federacijos valstybiniame archyve, Federalinės saugumo tarnybos centriniame archyve).

Neapskaičiuojama žala
Dviejų diktatūrų aukomis 1940-1958 m. tapo daugiau kaip 600 tūkst. žmonių: komunistinė

diktatūra įkalino, išvežė i tremtį Sibire ir gulago lagerius 332 tūkst. žmonių (apie 25-33% ten žuvo ir apie 25% negalėjo grįžti i Lietuvą), per 26 tūkstančius nužudė Lietuvoje; nacistinė diktatūra fiziškai sunaikino 245 tūkst. žmonių, iš jų apie 200 tūkst. žydų. Apie 500 tūkst. gyventojų dėl teroro, karo sąlygų ar okupantų sprendimų turėjo palikti Lietuvą.

Jeigu apskaičiuotume Lietuvos Respublikai padarytą žalą, gautume milžiniškus skaičius: 278 mlrd. dolerių, iš jų - 1,849 mlrd. žala padaryta vykstant genocidą ir represijas, 53,8 mlrd. žala dėl tremimų ir kalinių gulage (negautos nacionalinės pajamos). 2,32 mlrd. žala dėl Lietuvos piliečių prievartinio ėmimo i sovietinę armiją (žuvo, buvo suveržinti) ir t.t. Dviejų diktatūrų vykdytas genocidas sunaikino ne tik žmones, bet ir ištisus socialinius sluoksnius, jų kultūrą ir turtą. Lietuvių tautos demografiniai, turiniai ir kiti nuostoliai dar ilgai darys įtaką Lietuvos visuomenės gyvenimui.

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant i Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvius nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 i val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373. (sk.)

Išnuomojamas modernus 2 kambarių ir virtuvės butas Kew Gardens rajone, arti F ir E linijų traukinio. Tel. (718) 805-9063 (sk.)

Ieškoma pirkti lietuviškų šriftų neelektrinė rašomoji mašinėlė. Skambinti (212) 505-5181. (sk.)

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS

patikimai ir garantuotai
** keičia vizas J1, B1 - B2 i F1 arba L1;

** padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;

** ruošia visus pakvietimo dokumentus;

** K-1 & K-2 vizos iš Lietuvos. Dėl papildomos informacijos teiraukitės telefonu nuo 13 val.: 212-725-8807. (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytoja pasiekia per 7 dienas. Išaugus pašto ir leidymo išlaidoms, "Lietuvos aidas" metinė prenumerata JAV kainuoja: metams - 360 dol.; pusei metų - 180 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aidas" vardu ir siunčiami: "Lietuvos aidas", Maironio 1, Vilnius 2710, Lithuania. Tel. 610-544, Fax. 224-876.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Leo Bagdonas, Sunny Valley, OR - 50.00 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers

361 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad i Brooklyną **Vilties** atstovai atvyks š. m. rugsėjo 25 d. ir nuo 12 iki 4 val. p.p. priims siuntinius Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, Brooklyne mūsų atstovas yra **Alg. Jankauskas**, tel. (718) 849-2260. Susitarus paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express corp., siuntinių i Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims rugsėjo 25 d., šeštadienį, nuo 10 val. iki 11 val. ryto Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų - tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai i Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,

4545 W. 63rd St.

Chicago, IL 60629

tel. (773) 838-1050.

ATSIŠVEIKINIMO POPIETĖ

su Dr. Petru ir Lile Anusais

įvyks sekmadienį, š. m. rugsėjo 26 d., 3 val. p.p.
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Programoje:

- kokteilių valanda,
- atsisveikinimo žodžiai,
- meninė programa,
- vaišės ir atgaiva.

Stalus (8-iems ir 10-čiai žmonių) ir pavienes vietas galima užsisakyti atsiunčiant 25 dol. mokestį (asmeniui): Kęstučiui Bilerui, 84-19 108 St., Richmond Hill, NY 11418. Paskutinė užsakymo diena - rugsėjo 20. Čekius rašyti: Lithuanian American Community, Inc. vardu (tax deductible).

Atsisveikinimus raštu siųsti: Romas Kezys, 217-25 54 Ave., Bayside, NY 11364. Rengėjų komiteto pirmininkė - Laima Šileikytė-Hood, tel. (212) 782-1335.

Atsisveikinimo popietę rengia ir visus atsilankyti kviečia **NY Lietuvių Bendruomenės vadovybė**

Paskelbta žalių kortelių loterija

Loterija "žalių kortelių", t. y. leidimų legaliai apsigyventi Amerikoje jau paskelbta. Norintieji toje loterijoje dalyvauti, turi paduoti prašymus. Jie turi būti gauti tam tikrose įstaigose tarp

1999 m. spalio 4 d. ir lapkričio 3 d. Prašymai gauti prieš nustatytą datą ar po jos nebus skaičiuojami. Daugiau informacijų apie šią loteriją žiūr. straipsnį 2-ame puslapyje.

APREIŠKIMO PARAPIJA

rengia metinį

PIKNIKĄ - GEGUŽINĘ

sekmadienį, rugsėjo 19 d.

Kultūros Židinio kieme ir salėje

361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Pradžią apie 1 val. popiet

Visus linksmins Stasys Telšinskas savo muzikine programa.

Bus skanių valgių

Atgaiva - loterija - muzika

visus maloniai kviečia atsilankyti

PARAPIJOS KUNIGAI IR TARYBA

Vakaru Pennsylvanijos

Lietuvių Piliečių draugija

rengia

tautinių šokių

kolektyvo

"S a u l e",

atvykusio iš Lietuvos,

PASIRODYMA

Pittsburgh, PA,

šeštadienį, rugsėjo 25 d.,

2 val. popiet

Prince of Peace

auditorijoje, Pius Street.

Įėjimas - 7 dol.

Papildomos informacijos

teiraukitės

tel. (412) 233-2764.